

Temadag Sundhed og trivsel for alle - strukturel sundhedsfremme og forebyggelse

v. Sund By Netværket og
Center for Forebyggelse i
praksis (KL)

4. og 11. marts 2026

Formål

Formålet med temadagen er, at deltagerne får inspiration og deler erfaringer ift. at fremme strukturelsundhedsfremme og forebyggelse i kommunal praksis

Præsentation

Afsættet

AFTALE OM **SUNDHEDS- REFORM 2024**

*Afventer ny
regering*

Folkesundhedslov

- Den strukturelle forebyggelse i kommunerne skal styrkes
- Forpligter kommuner til at arbejde med folkesundheden på tværs af velfærdsområderne og uden øget administration
- Loven vil sætte rammerne, så kommuner kan fastlægge konkrete mål for deres indsatser
- Kommuner får selv frihed til at iværksætte indsatser, der passer til lokale forhold, skal foregå i samarbejde med andre organisationer
- Reviderede forebyggelsespakker skal hjælpe med at prioritere og udvælge effektive tiltag
- Lovforslag i 2026 og vejledning i implementering

Fremtidens forebyggelse

Fire pejlemærker til fælles retning i kommunerne for mere sundhed og trivsel:

1. Prioriter sunde rammer i et bæredygtigt samfund
2. Styrk fællesskaber for mere trivsel og sammenhængskraft
3. Invester i børn og unge, de er fremtidens generationer
4. Differentier for at skabe mere lighed i sundhed

Pejlemærke 1

Prioriter sunde rammer for et bæredygtigt samfund

KL anbefaler, at kommunalbestyrelsen:

Tager ansvar for sundhedsfremme og forebyggelse

- Bruger forebyggelse aktivt som en del af løsningen på udfordringer i fremtidens velfærdssamfund
- Sikrer, at alle fagområder arbejder sundhedsfremmende i kommunens institutioner, i borgerens møde med medarbejderne og i fysiske miljøer
- Går i dialog med andre samfundsaktører om deres ansvar for forebyggelsen

Prioriterer rammer før tilbud

- Er modige og tør prioritere sunde rammer i egen kommune
- Kritisk vurderer, om forebyggelsestilbud uden tilstrækkeligt borger- eller vidensgrundlag skal fortsætte

Fokuserer på det vigtigste

- Prioriterer forebyggelse af risikofaktorer og sygdomme med størst sygdomsbyrde
- Indfører røg- og nikotinfri arbejdstid for kommunens medarbejdere
- Bruger data og bedste viden til at styrke kvalitet i forebyggelsesindsatsen samt bidrager til at skabe ny viden og dele erfaringer

Strukturel forebyggelse

Med fokus på kost, tobak og nikotin, alkohol og fysisk aktivitet

Rapport af

Naja Hulvej Rod (forperson)
Lotus Sofie Bast
Finn Diderichsen
Anders Grøntved
Dorte Gyrd-Hansen
Charlotte Riecke

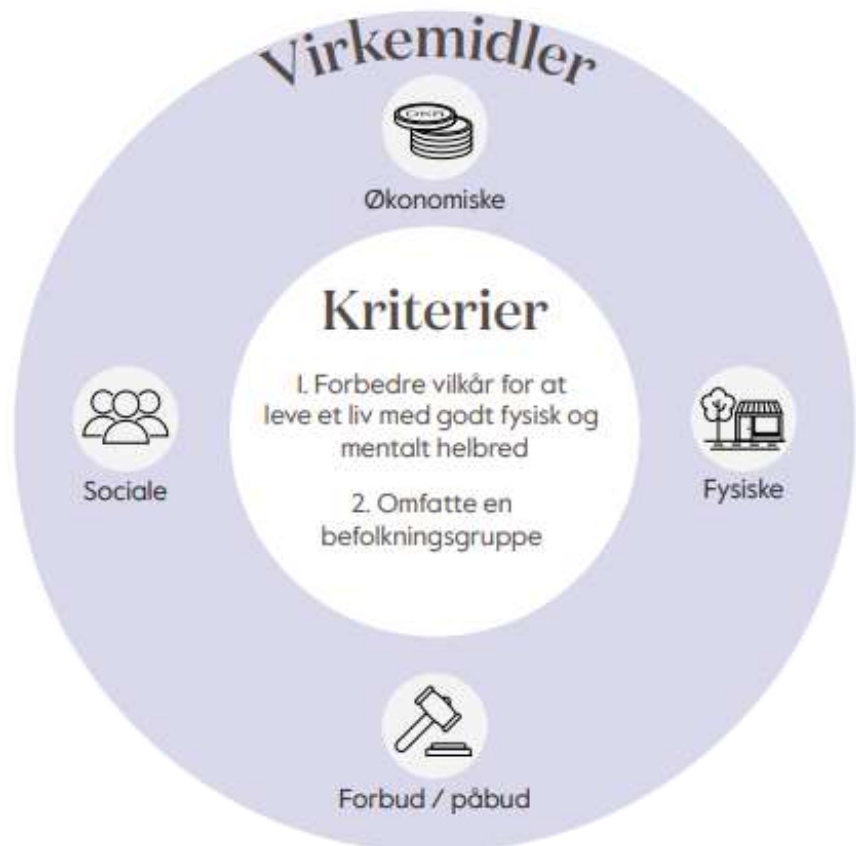
Morten Hulvej Rod
Jasper Schipperijn
Inge Tetens
Ulla Toft
Janne Tolstrup

Forstå strukturel forebyggelse på 4 minutter

<https://vidensraad.dk/nyhed/forstaa-strukturel-forebyggelse-paa-fire-minutter>

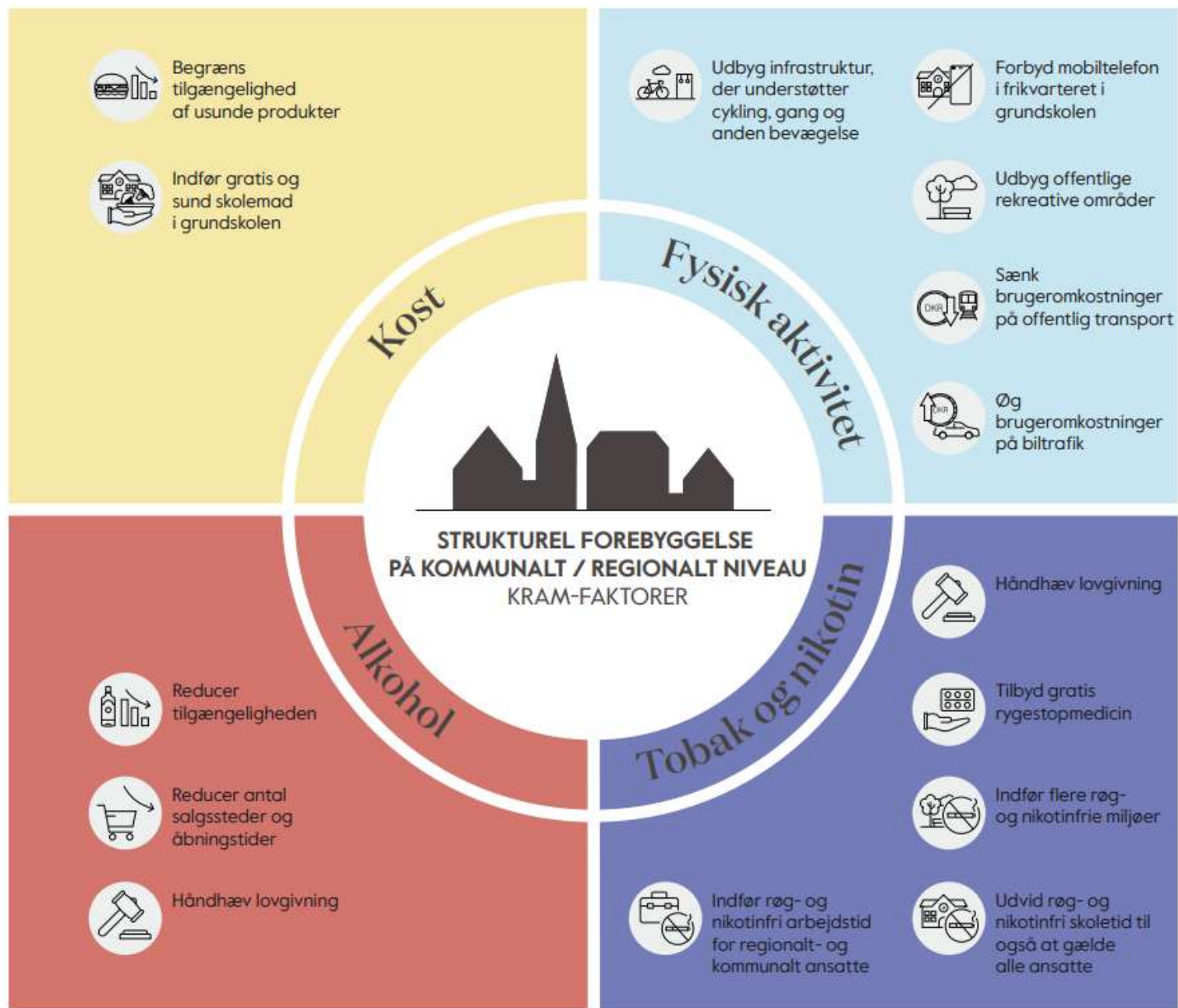
Strukturel forebyggelse som kommunen kan iværksætte, hvor et eller flere virkemidler anvendes

Virkemidler til strukturel forebyggelse:

- **Økonomiske tiltag (Ø)** – der indgår penge enten i form af tilskud eller afgift
- **Fysiske tiltag (F)** – tiltag der påvirke de fysiske omgivelser i forhold til at fremme tilgængelighed af det sunde og skabe barrierer for det usunde.
- **Påbud/forbud (P)** –regulerer adfærd ved at kommunen sikrer håndhævelse af national lovgivning
- **Sociale tiltag (S)** - påvirker organisatoriske og kulturelle forhold, fx planer/politikker, efteruddannelse af personale

Eksempler på strukturelle løsninger i kommunal praksis

**Hvordan kan data fra
Hvordan har du det
understøtte arbejdet med
mere strukturel forebyggelse i
kommunal praksis?**

v. Julie Flyger Holflod, Konsulent, Center
for Klinisk Forskning og Forebyggelse,
Sundhedsprofilteamet Region H

Sundhedsprofilen

Julie Flyger Holflod

Sundhedsprofilen og Forebyggelseslaboratoriet

Sundhedsprofil 2025

Hvem er jeg

Sundhedsprofilteamet:

- Vi gennemfører hele rullet fra planlægning, udformning og udsendelse af spørgeskema, indsamling af data, gennemførsel af analyser, udformning af rapporter og formidling af resultater.
- Vi har rådgivningsforpligtelse overfor Region Hovedstaden og kommunerne

Det Sektorfri Forebyggelseslaboratorium:

- Et fælles regionalt initiativ, der samler partnere på tværs af sektorer for en styrket forebyggelsesindsats i Danmark. Vi arbejder strategisk med tre signaturprogrammer, hvor det ene handler om data-informeret forebyggelse
- Har rådgivningsforpligtelse på tværs af regionerne

Hvad er og hvad kan Sundhedsprofilen?

Formål:

Monitorering: Trivsel, sundhed og sygdom i kommuner, region og nationalt
Udvikling over tid (femte sundhedsprofil i Region H)

Prioritering: Rådgivningsforpligtigelse
Forebyggelse, behandling og rehabilitering

Forskning:

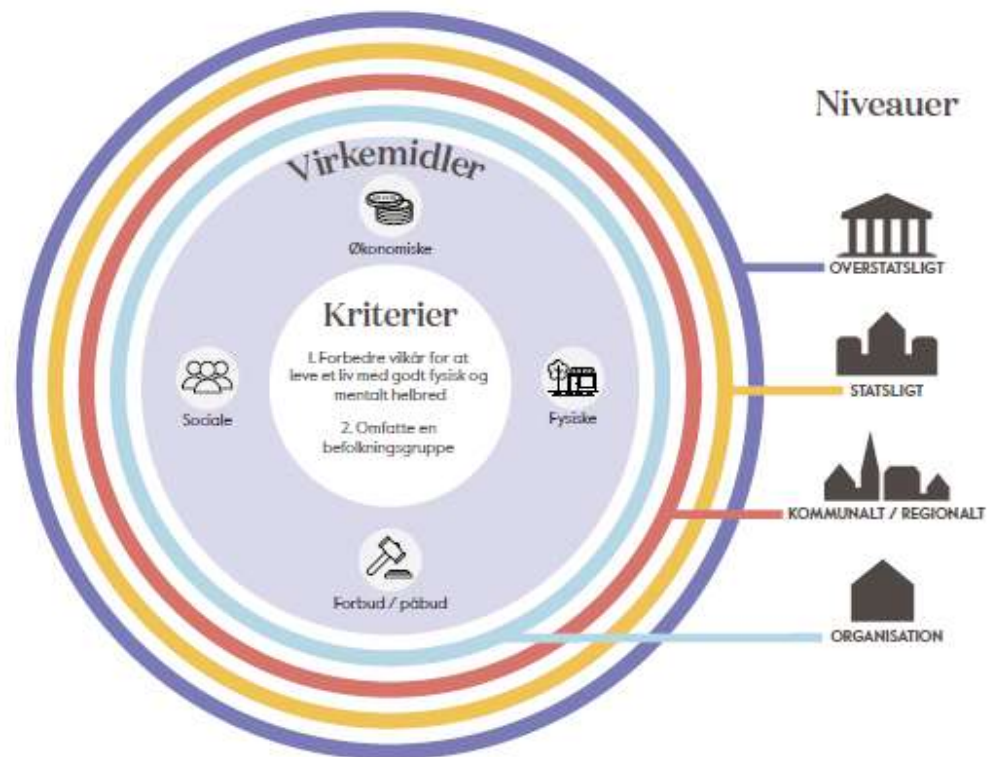
- Data tilgængeligt for samfundsrelevante projekter
- Kobling til registre (cpr)
- Internationalt unikt

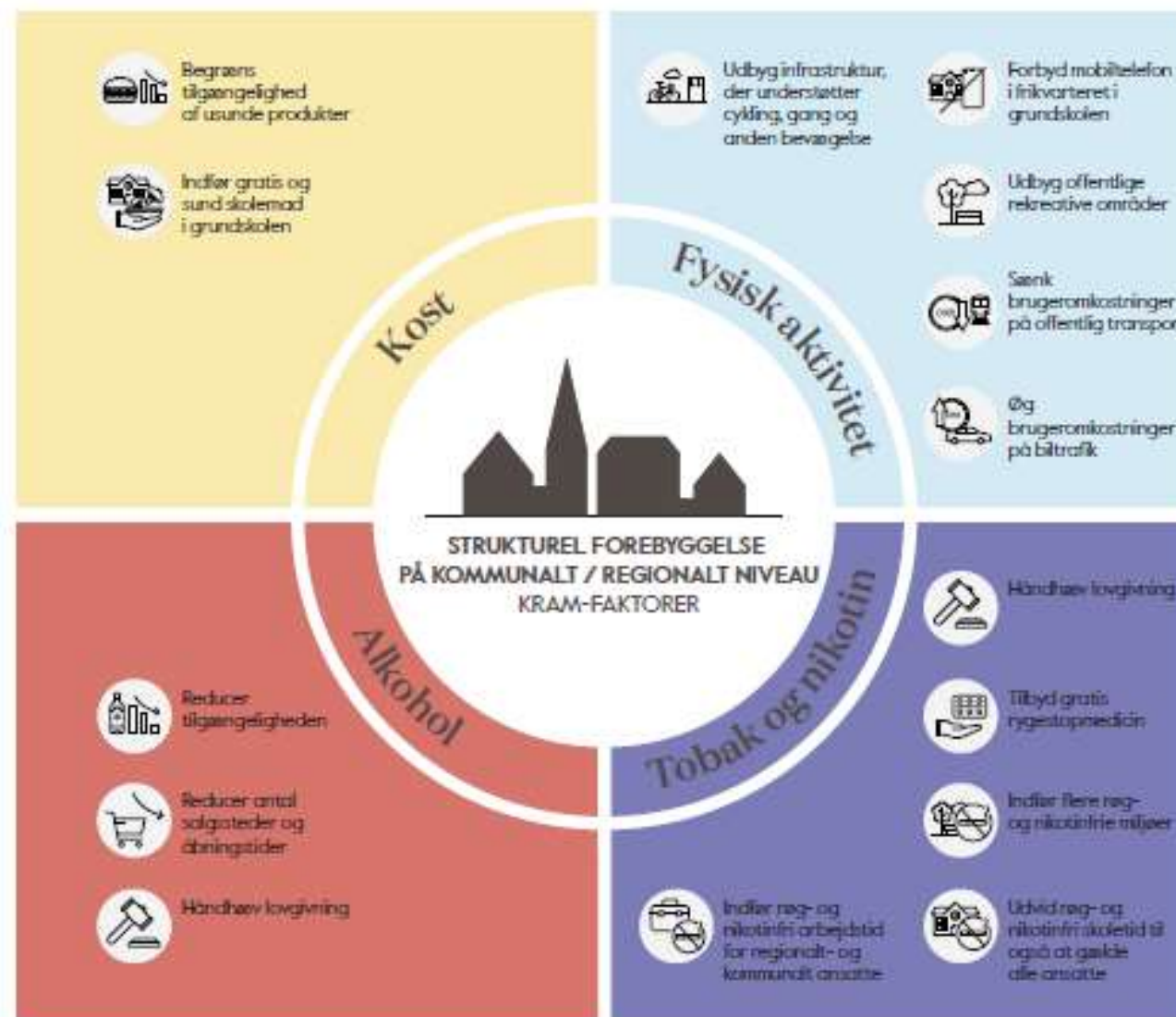

Hvad kan sundhedsprofilen

Vi undersøger bl.a.:

- Kost
- Tobak
- Nikotin
- Alkohol
- Fysisk aktivitet
- Mental sundhed
- Ulighed

Hvad vores kommuner bruger Sundhedsprofilen til

- Sætter nye tiltag i værk - både forebyggende og i forhold til patienter.
- Stilles en opgave politisk.
- Underbygger budskaber i politiske sager.
- Vurderer, om vi i rimeligt omfang rammer rigtigt med målgruppen
- Argumenterer vedrørende social ulighed i sundhed.
- Underbygger budskaber i ansøgninger om puljemidler - fx hos Sundhedsstyrelsen.
- Bliver bedt om at holde oplæg fx om social ulighed i sundhed
- (Har brug for et hurtigt blik på 'state of the art' på et af de områder som profilen indeholder – fx alkohol.)

Hvordan arbejder vi?

REGION

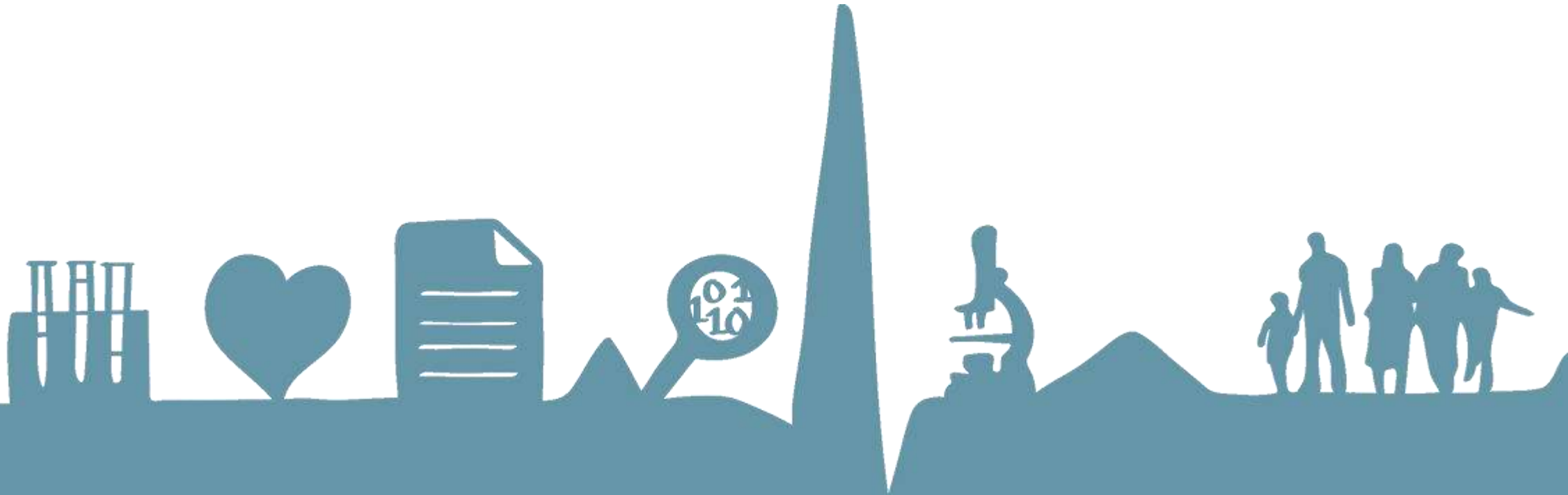
Referencegruppemøder

- Input til vores arbejde:
 - Udformning af spørgsmål og prioritering af emner
 - Udsendelse af spørgeskema
 - Formidling af resultater

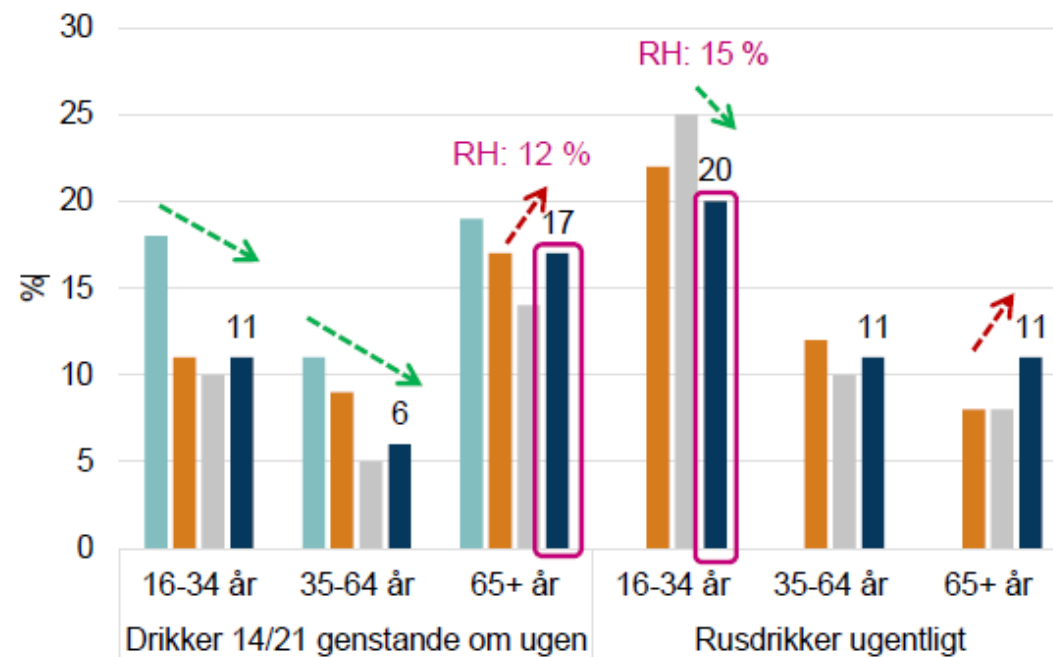
Dialogmøder og ”roadshows”

- Faciliterer netværk og samarbejde på tværs
- Dialog om data og hvordan vi arbejder med det
- Overblik over central data lokalt
- Udvalgte nøgletal, grupper og udviklinger

Eksempler

Gentofte: Handleplaner for ældre og alkohol

Højere
forekomst i
2021 blandt:

Mænd

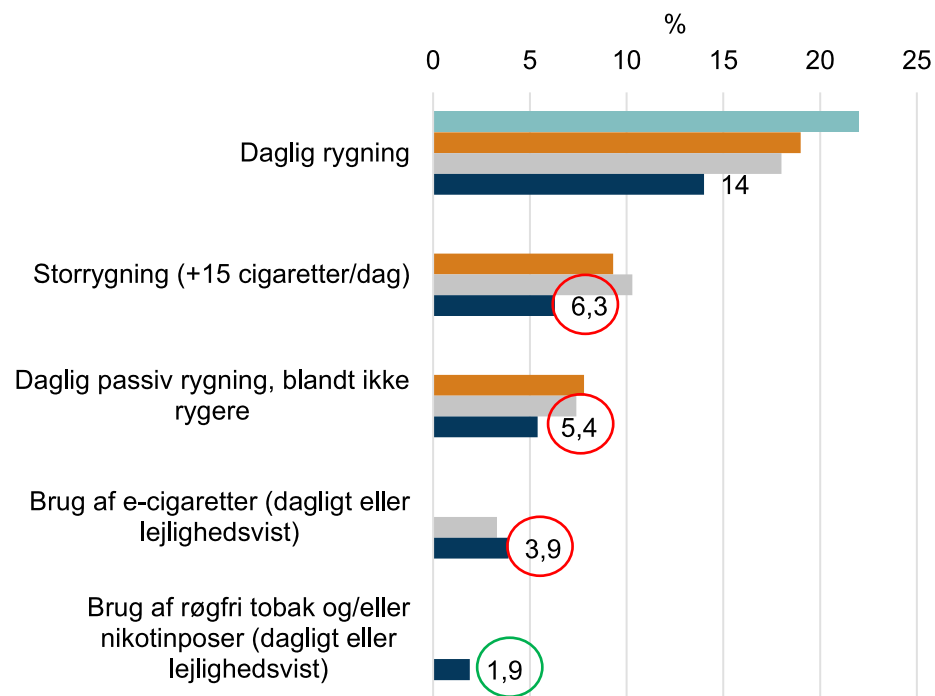
Mænd

Glostrup: ABC for mental sundhed

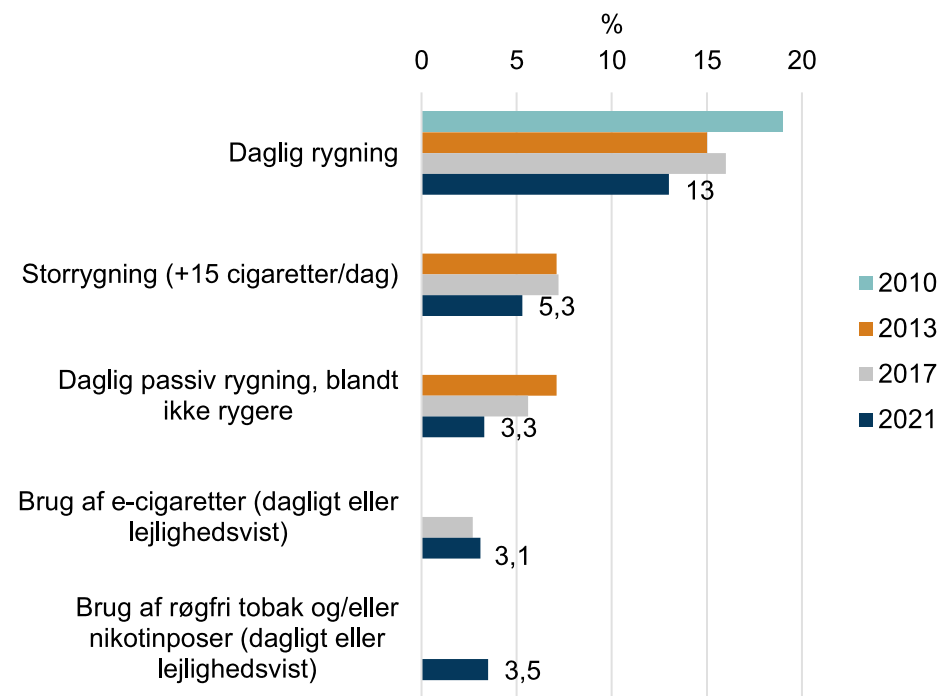
	Glostrup	Regionen
Ensomhed	14 %	13 %
Social isolation	7,2 %	6,5 %
Stress	33 %	30 %
Ønske om hjælp	20%	24 %

Rygning, e-cig og røgfri tobak

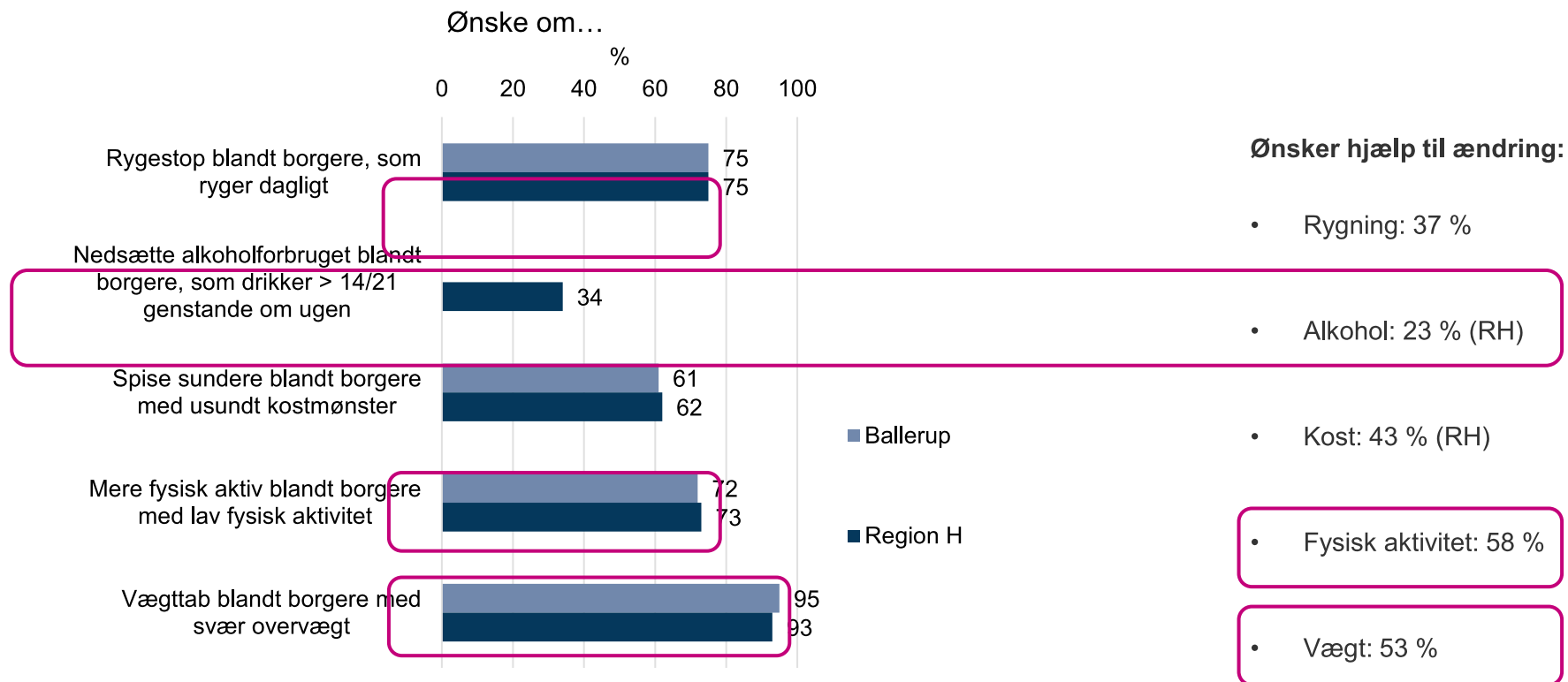
Høje-Taastrup

Region Hovedstaden

Ønske om adfærdsændring eller vægttab, 2021

Sundhedsloven?

Tak

Pause

En kommune fortæller om nuværende strukturelle indsats og potentialer i det videre arbejde

v. Stine Sønderby Bonde, Chef for
Forebyggelse og Det nære sundhedsvæsen,
Odense Kommune

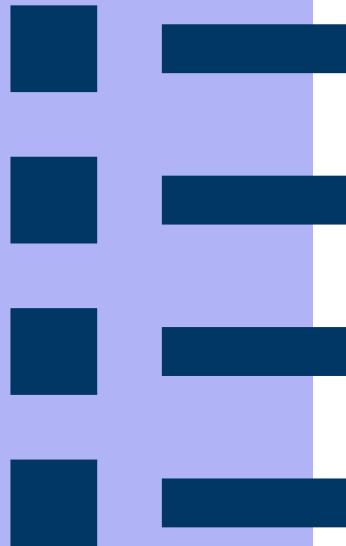

En kommune fortæller om nuværende strukturelle indsatser og potentialer i det videre arbejde

v. Stine Sønderby Bonde, Chef for Forebyggelse og Det Nære Sundhedsvæsen i Sundheds-, Omsorgs- og Forebyggelsesforvaltningen i Odense Kommune

Dagens indhold

- ❖ Den kommende folkesundhedslov og den kommunale kontekst
- ❖ Vores politiske afsæt og strategiske omstilling
- ❖ Ekspertrådsanbefalinger
- ❖ Nye krav til data, forskning og governance
- ❖ Eksempler fra Odense
- ❖ Perspektiver for det videre arbejde

Folkesundhed forudsætter de rette rammer/strukturer

Fra kapitlet om den kommende folkesundhedslov i aftale om sundhedsreform 2024:

Strukturel forebyggelse handler om at skabe samfundsmæssige rammer og vilkår, der fremmer et godt helbred både fysisk og psykisk. Det kan fx være gode rammer for motion og bevægelse i dagligdagen. Det kan også være røg- og nikotinfri miljøer eller partnerskaber om trivsel og sundhed med lokale ungdomsuddannelser, hvor der arbejdes systematisk med at skabe sunde vaner, inkluderende fællesskaber og god alkoholkultur.

Det kræver, at:

Staten skal forpligtes til

- At sætte strukturelle rammer, der reelt fremmer folkesundhed – fx omkring tobak, alkohol og andre kendte risikofaktorer.
- At beskytte folkesundheden mod skadelige påvirkninger fra kommercielle determinanter – fx i forhold til markedsføring, miljø og fødevarer.

Kommunerne skal forpligtes til

- At implementere nødvendige og tilstrækkelige folkesundhedsindsatser – både strukturelt og individrettet.
- At bidrage til innovation og kvalitetsudvikling i samarbejde med forskningsmiljøer og civilsamfund.

Sundheds-, Omsorgs- og Forebyggelsesforvaltningen i Odense Kommune har ansvaret for:

- Hjemmepleje og sygepleje til borgere, der bor i deres eget hjem
- Rengøring til borgere, der grundet sygdom ikke længere kan varetage rengøring i deres eget hjem
- Genoptræning
- Plejehjem
- Myndighed
- Udlån af hjælpemidler til borgere
- Midlertidige pladser
- Botilbud for borgere med et handicap, med en sindslidelse eller en hjerneskade
- Dagtilbud for borgere med et handicap, for borgere med en sindslidelse og for borgere med en hjerneskade
- Støtte til borgere i eget hjem
- Dagtilbud for borgere, der har demens
- Forebyggende hjemmebesøg
- Madproduktion og madudbringning
- Den borgerrettede og patientrettede forebyggelse

Ansatte: 4771

Samlet budget: 4,1 milliarder kroner.

Antal borgere tilknyttet: ca. 11.800

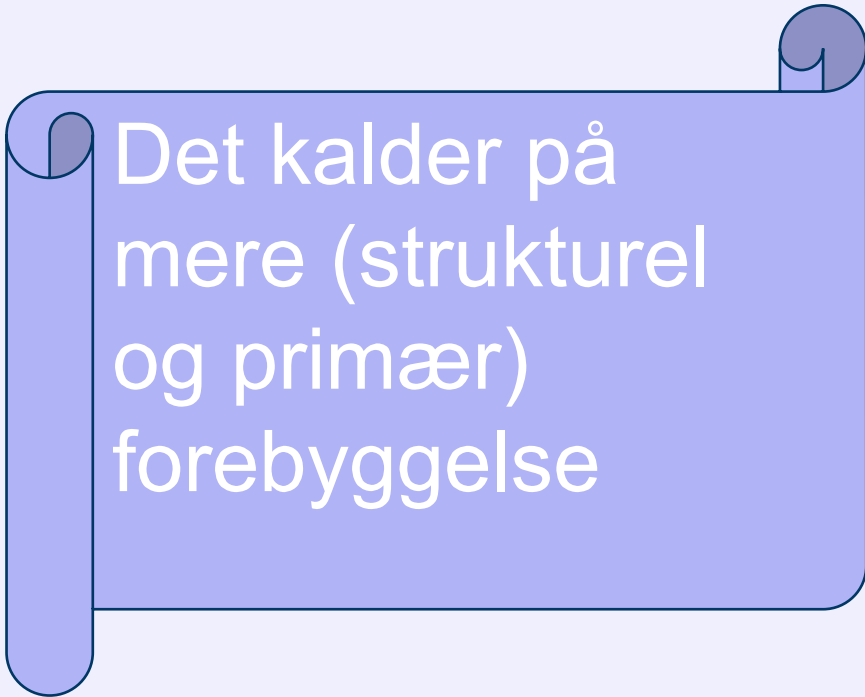
***Et nyt strategis fokus på
forebyggelse og folkesundhed***

Hvorfor har vi brug for mere forebyggelse?

Velkendt virkelighed, hvor:

- Der er mange reformer og strukturelle ændringer
- Flere borgere lever længere – ofte med multisygdom og komplekse behov
- Der er ulighed i sundhed
- Kommunerne skal levere mere - med færre hænder - inden for samme økonomiske ramme

Det kalder på
mere (strukturel
og primær)
forebyggelse

Politisk afsæt: Flere Sunde Leveår – Politik for forebyggelse og sundhedsfremme

1

Vi skal tænke sundhed med i alt

2

Vi skal forstå, hvor behovet er størst (livsfaser, arenaer, konsekvenser)

3

Vi skal prioritere ud fra effekt (lighed, effekt, økonomi)

4

Vi skal investere i bedre sundhed og økonomi

Rapport

Anbefalinger fra
Ekspertrådet for
Forebyggelse og
Sundhedsfremme

Ekspertrådet

Doris Gyrd-Hansen
Indenrigs og Sundhedsminister
Danmarks Socialdemokratiske Parti

Jens Thomsen
Medlem af Sundhedsudvalget
Danmarks Socialdemokratiske Parti

Kirstine Brønck
Medlem af Sundhedsudvalget
Danmarks Socialdemokratiske Parti

Morten Kløcker Gørdt
Medlem af Sundhedsudvalget
Danmarks Socialdemokratiske Parti

Morten Søndergaard
Medlem af Sundhedsudvalget
Danmarks Socialdemokratiske Parti

Niels Sande
Medlem af Sundhedsudvalget
Danmarks Socialdemokratiske Parti

Viden til gavn for Odense
Kommunes borgere:
Forskning, der forandrer
og forbedrer

Ekspertrådet for
Forebyggelse og
Sundhedsfremme

Michael Bech
Professor i Sundhedsvidenskab og
politik, Institut for
Sundhedsforskning,
Syddansk Universitet

Camilla Landby
Forskningsleder, Syddansk
Fysioterapi, Odense Universitet
og Syddansk Universitet
Syddansk Universitet

Helle Krøyer Aggerholm
Forsknings- og
udvikningsleder
Odense University College

Ekspertrådet

Inge Kristensen
Direktør, Dansk Selskab for
Fysioterapeuter

Marlene Kornrup
Chef for Fysio og Læge
Fysioterapeuter

Mette Ekjær
Generalsekretær
Forsknings- og
udvikningsleder
Syddansk Universitet

Morten Hulvej Rud
Direktør, Syddansk
Fysioterapi

Poul Skov Dahl
Direktør
HSC, Fysioterapeuter og
Fysioterapeuter

1. led i implementeringen
af Flere Sunde Leveår

Del 1

#1

Tobaks- og
nikotinfri
kommune

#2

Sundere
alkoholkultur

#3

Aktivt
arbejdsliv

Del 2

#1

Bevægelses-
venlig
kommune

#2

Lokal-
forankrede
sundheds-
indsatser

#3

Småbørn og
deres familier

#4

Børn og
unges trivsel

#5

Overgangen
til pension og
alderdom

Gennemgående temaer:

- Priorité primær forebyggelse
- Priorité strukturel forebyggelse
- Priorité derudover redskaber til at målrette indsatser, hvor behovet er størst

= for tilsammen at få mest sundhed og lighed for pengene.

For at kunne lykkes med forebyggelse har vi samtidig brug for:

- Mere databaseret ledelse
- Mere iterativ kvalitetsudvikling
- Mere strategisk arbejde med forskning som middel til kvalitetsudvikling

Kommende strategier for:
Data
Forskning

Data

- Smidig adgang til data og let mulighed for at bringe dem aktivt i spil i analyse og beslutningstagning
- Fleksibel mulighed for selv at vælge og variere sammenligningskommuner
- Brugerfokuserede dataportaler med tydelige målgrupper og klart formål
 - Politikere
 - Strategisk ledelse
 - Driftsledelse
 - Evt. civilsamfund og eksterne aktører
- Løbende dialog med praksis om, hvordan data reelt anvendes, og hvad der efterspørges
- Lokalt nedbrudte data, der viser hvor behov, brugere og frafald optræder
 - Ikke kun på kommune- eller postnummerniveau
 - Men helt lokalt niveau, fx sogne eller boligområder
- Mulighed for at koble data på tværs af velfærdsområder for at synliggøre sammenhænge mellem indsatser og effekter
- Data, der belyser sårbarhed og ulighed i sundhed, trivsel og deltagelse

Og vi har brug for, at hele kommunen samarbejder om forebyggelses- og sundhedsfremmeopgaven

Derfor har vi et Chefforum for Sundhed og Forebyggelse

Formål

Chefforum for Sundhed og Forebyggelse skal understøtte, at de politiske mål og strategier på forebyggelses- og sundhedsområdet omsættes til ledelsesmæssig handling med særligt fokus på de tværgående indsatser og snitflader mellem forvaltningerne.

The background of the slide is a photograph of a park. In the foreground, a man with a beard and glasses, wearing a blue t-shirt and khaki pants, stands looking towards the left. Behind him, a child is partially visible. In the middle ground, several people are walking along a path. To the right, a group of children and an adult are playing on a grassy area. The background is filled with lush green trees and foliage. A large, semi-transparent yellow circle is overlaid on the image, framing the central text. In the top left corner, there is an orange rectangular logo with the text 'RNO' in large black letters and 'RØG OG NIKOTIN FRIT ODENSE' in smaller black letters. In the top right corner, there is a blue oval containing the text 'EKSEMPEL FRA ODENSE' in white. The main title 'VISION' is in large white letters at the top center. Below it, the subtitle 'Fremtidens Odense er røg- og nikotinfri' is written in large white letters, with 'Fremtidens' on one line and 'Odense er røg- og nikotinfri' on the next two lines.

RNO

RØG OG
NIKOTIN
FRIT
ODENSE

VISION

EKSEMPEL
FRA
ODENSE

Fremtidens Odense er røg- og nikotinfri

Strategiske byudviklingsprojekter frem mod 2035

De strategiske byudviklingsprojekter, som frem mod 2035 skal skabe den fortsatte vækst og udvikling af Odense til en storby med omtanke.

EKSEMPEL
FRA
ODENSE

Sammen om sundhed

Forebyggende indsatser i lokale boligområder i Odense

- Forebyggelse flyttes ud i boligområderne
- Ressourcer prioriteres dér, hvor data viser størst sundhedsudfordringer
- Eksisterende tilbud bringes tættere på borgernes hverdag
- Partnerskaber med boligorganisationer og civilsamfund skaber lokal forankring
- Struktur og relationer ændres - ikke kun individuel adfærd

→ **Et konkret eksempel på, hvordan strukturel forebyggelse kan målrettes geografisk for at reducere ulighed i sundhed.**

Sundhed og byudvikling

v. Henrik Børsting Aagaard, Afdelingsleder
Plan & Energi, Teknik og Miljø, Vejle
Kommune

Sundhed i planlægning

4. marts. 2026

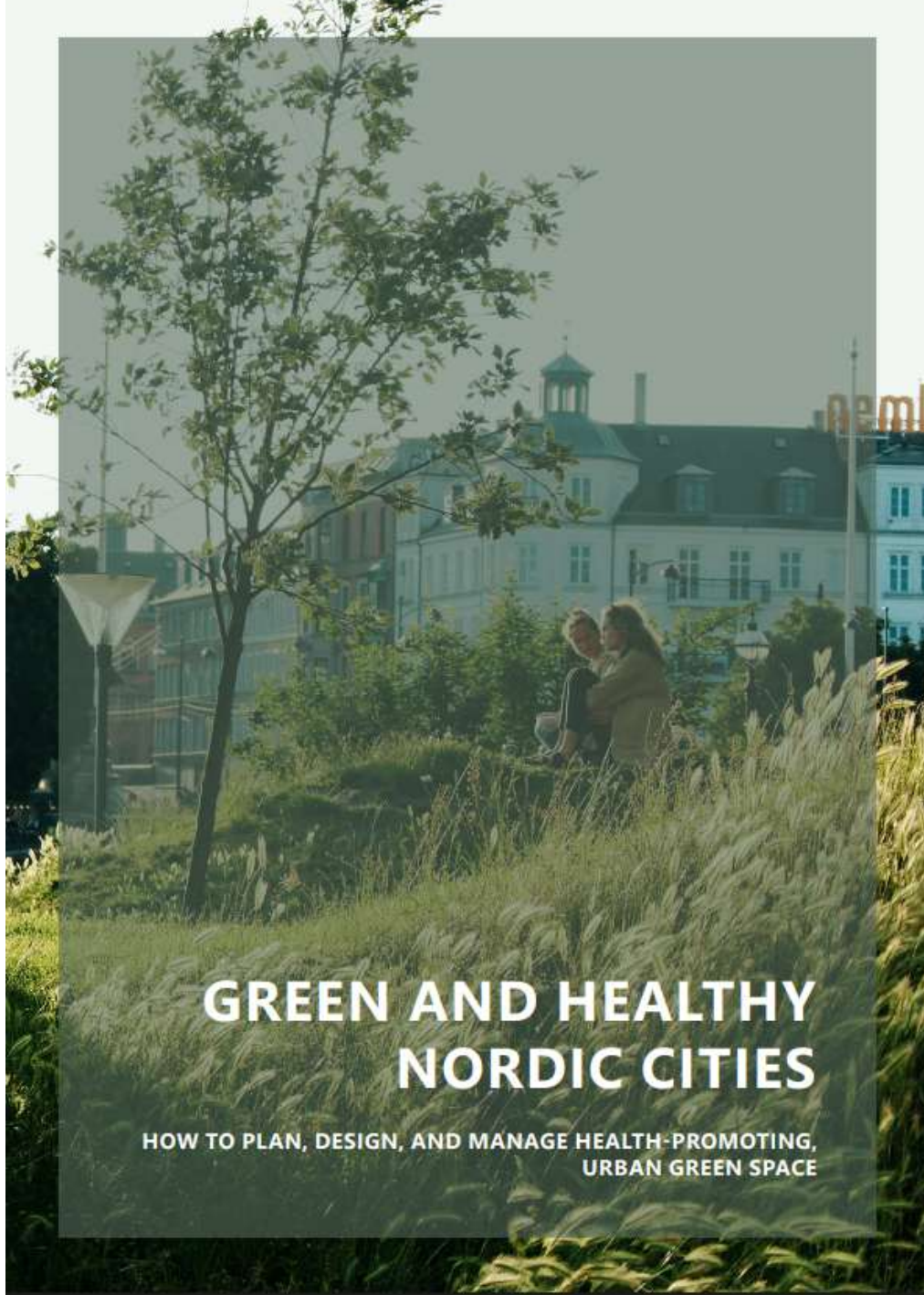

Henrik Børsting Aagaard

Afdelingsleder · Plan & Energi

Teknik & Miljø · Kirketorvet 22 · 7100 Vejle

Tlf. 76812250 · E-mail: heaag@vejle.dk · www.vejle.dk

GREEN AND HEALTHY NORDIC CITIES

HOW TO PLAN, DESIGN, AND MANAGE HEALTH-PROMOTING,
URBAN GREEN SPACE

ARTICLE OPEN

Analysis of pandemic outdoor recreation and green infrastructure in Nordic cities to enhance urban resilience

Nora Fagerholm^{1,2,3}, Karl Samuelsson^{1,2}, Salla Eilola^{1,2}, Matteo Giusti², Kamyar Hasanzadeh^{1,3}, Anna Kajosaari^{1,2}, Daniel Koch^{1,2}, Silviya Korpilo^{1,2,6}, Marketta Kyttä^{1,2}, Ann Legeby⁴, Yu Liu^{1,2}, Søren Præstholm^{1,2}, Christopher Raymond^{1,2,6,8,9}, Tiina Rinne³, Anton Stahl Olafsson^{1,2} and Stephan Barthel^{1,2,10}

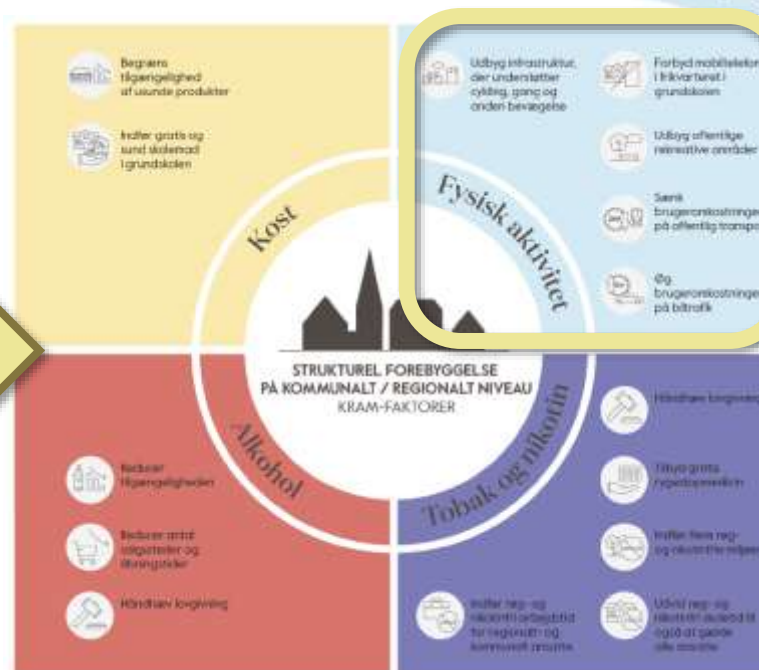
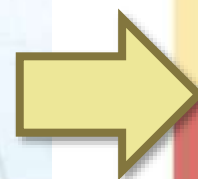
Recent empirical research has confirmed the importance of green infrastructure and outdoor recreation to urban people's well-being during the COVID-19 pandemic. However, only a few studies provide cross-city analyses. We analyse outdoor recreation behaviour across four Nordic cities ranging from metropolitan areas to a middle-sized city. We collected map-based survey data from residents ($n = 469\text{--}4992$) in spring 2020 and spatially analyse green infrastructure near mapped outdoor recreation sites and respondents' places of residence. Our statistical examination reveals how the interplay among access to green infrastructure across cities and at respondents' residential location, together with respondents' socio-demographic profiles and lockdown policies or pandemic restrictions, affects outdoor recreation behaviour. The results highlight that for pandemic resilience, the history of Nordic spatial planning is important. To support well-being in exceptional situations as well as in the long term, green infrastructure planning should prioritise nature wedges in and close to cities and support small-scale green infrastructure.

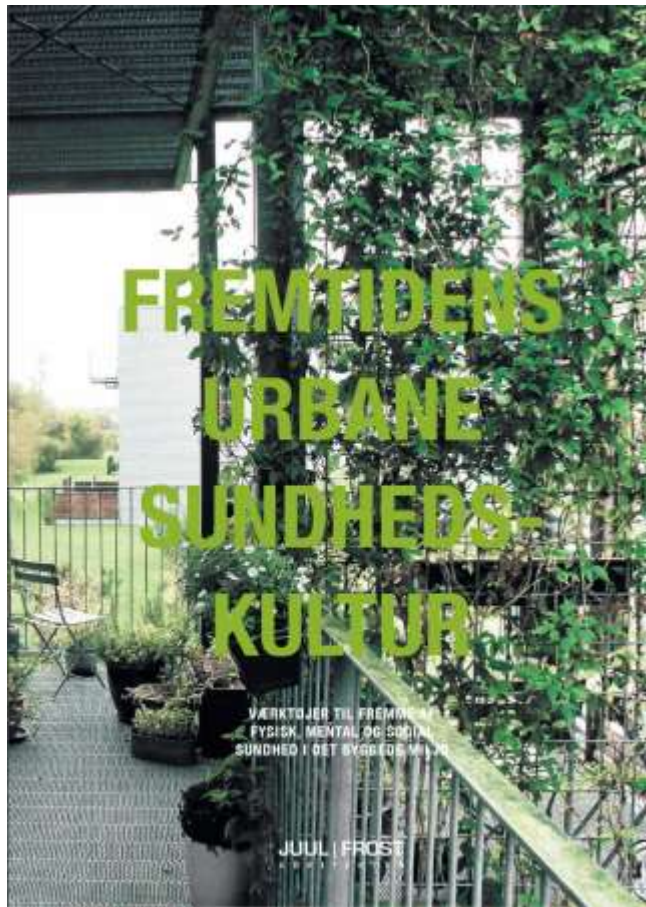
npj Urban Sustainability (2022)2:25 | <https://doi.org/10.1038/s42949-022-00068-8>

Der **investeres** mere årligt i byudvikling end det
samlede sundhedsbudget i Danmark

10 minutters mere selvtransport om
dagen **betyder 4 x mere** for
folkesundheden end 1 times ekstra idræt om
ugen

Hvis du bor i **et udsat område**, kan du
forvente at leve **15 år kortere** end hvis
du bor i et velhavende område

af
Jasper Schipperijn
Professor, Ph.D., M.Sc.

Institut for Idræt og Biomekanik
Syddansk Universitet

Fysisk inaktivitet er et stigende problem i Danmark,³¹ og det kan relateres til mange ikke smitsomme sygdomme og dødsfald.³² Hvis vi kan fremme fysisk aktivitet for hele befolkningen, vil det fremme den fysiske, mentale såvel som den sociale sundhed.

Retsinformation

Indholdsfortegnelse

Sender ændringer til forskriften

LOV nr 1718 af 27/12/2018 (1)

LOV nr 1718 af 27/12/2018 (1)

LOV nr 1718 af 27/12/2018 (1)

LOV nr 134 af 25/02/2021 (1)

LOV nr 113 af 31/03/2019 (1)

LOV nr 846 af 16/06/2020 (1)

LOV nr 923 af 09/08/2020 (1)

LOV nr 923 af 09/08/2020 (1)

LOV nr 1117 af 21/07/2020 (1)

Endret udførelse

Dokumentets underbejrede forskrifter

LOV nr 20 af 19/01/2019 (1)

LOV nr 62 af 28/01/2019 (1)

LOV nr 62 af 28/01/2019 (1)

Yderligere dokumenter

Alle bekendtgørelser til og oplysninger til den offentlige bekendtgørelse

Adgang til traktat i henhold til den offentlige bekendtgørelse

Søg

Erhvervsministeriet

Planlægning

Vedligeholdelsesplaner

Bekendtgørelse af lov om planlægning

Hermed bekendtgøres lov om planlægning, if. lovbekendtgørelse nr. 30 af 03. januar 2018, med de ændringer, der følger af lov nr. 82 af 30. januar 2018 og lov nr. 83 af 30. januar 2018.

Kapitel 1

Formål

§ 1. Lovens skal sikre en samvirkende planlægning, der fremmer de samfundsmæssige interesser i arealudviklingen, medvirke til at værne om landets natur og miljø og skabe gode rammer for vækst og udvikling i hele landet, så samfundsudviklingen kan ske på et bæredygtigt grundlag med respekt for menneskets livsmåder, bevarelse af dyrs- og planteliv og øget økonomisk velstand.

§ 2. Loven udgør særlig:

1) at der udarbejdes planlægning og samfundsmæssig helhedsorientering over en længerevarig udvikling i hele landet og i de enkelte kommuner og lokaliteter;

2) at der skabes og bevares værdifulde bebyggelser, bymiljøer og landskaber;

3) at skabe gode rammer for erhvervsudvikling og vækst;

4) at de lokale myndigheder skal udvise en væsentlig naturmæssig og landskabsmæssig værdi;

5) at bebyggelsesplaner udarbejdes, og at forurening af luft, vand og jord samt støj og lugt forebygges;

6) at offentligheden i retidigt møde med planlægningen i planlægningsarbejdet;

7) at tilgængeligheden i bebyggelsesplanerne fremmes gennem tilgængelighed for planlægning for alle borgere i landet.

Kapitel 2

Nationale Interesser

Planstrategi - Strategisk

Politisk retning

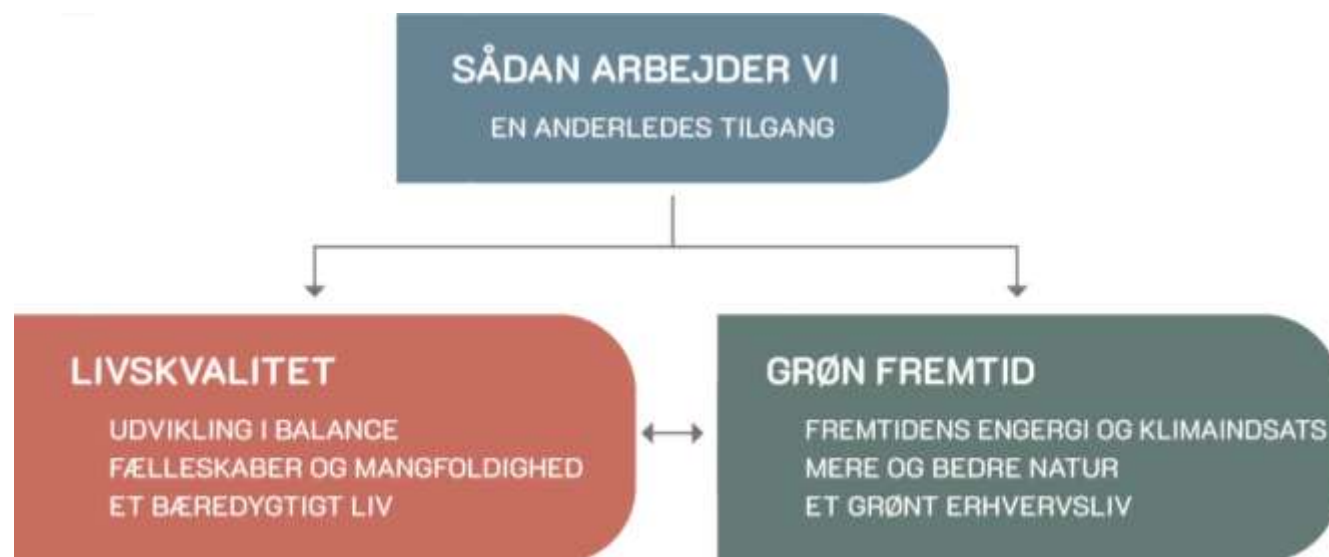
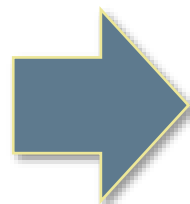
Kommuneplan – Rammer

Anvendelsen af arealer

Lokalplan – Bestemmelser

Bestemmelser for byggeri

VEJLE
KOMMUNE

... DER OMSÆTTES TIL FYSIK I KOMMUNEPLAN

Kommuneplan 2025-2037

Vision, mål og strategier

Hovedstruktur og retningslinjer

Kommuneplanrammer

Hvad gælder for mig

Baggrund

Søg i Kommuneplanen

Kommuneplan 2025-2037 for Vejle Kommune og Trekantområdet

Vision, mål og strategier

Hovedstruktur og retningslinjer

Kommuneplanrammer

Hvad gælder for mig

Kommuneplanen sætter rammer for f.eks. at arbejde med

Diagram skitser:

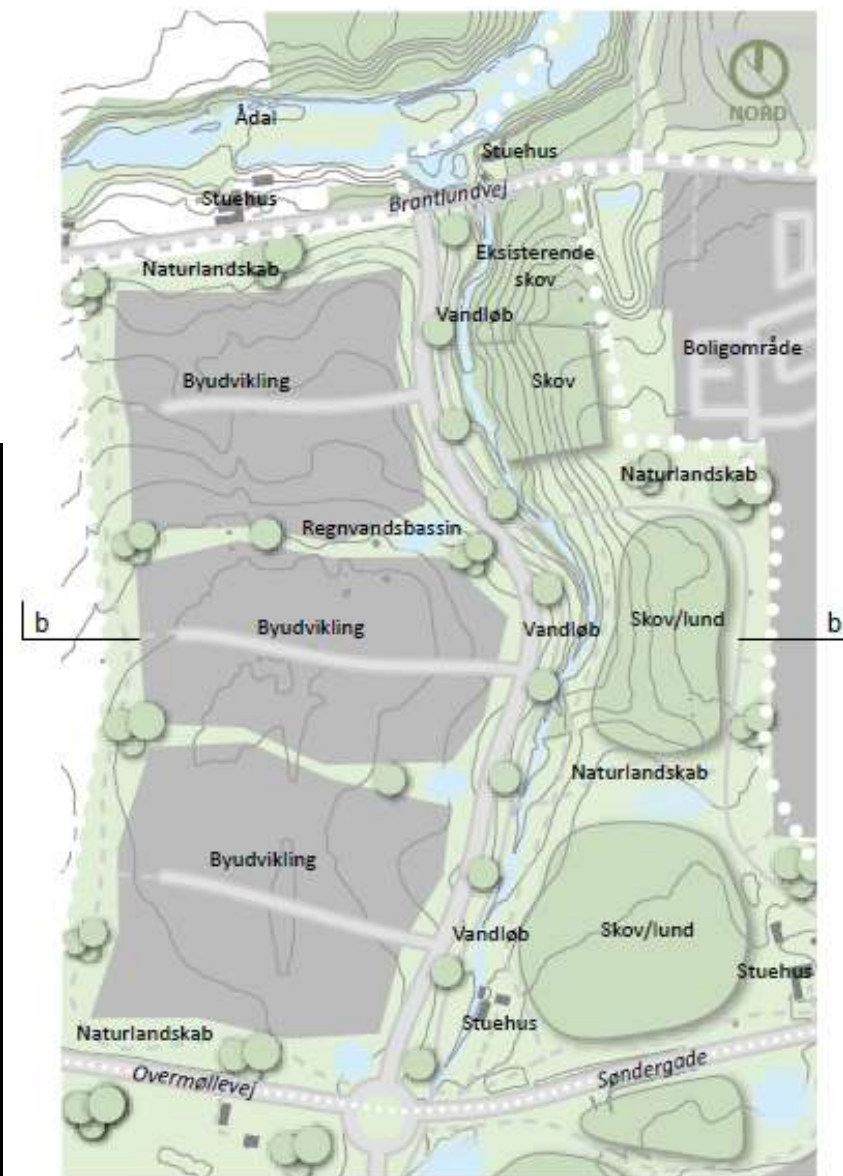

Og sætte rammen for hvordan arealer kan udvikles

– f.eks. helhedstanker omkring forbindelser samt by- og naturudvikling i Børkop

Udvikling af området skal ske med udgangspunkt i helhedsplanen for Børkop Vest, der sammentænker boligområdet og matriklerne nr. 5f, 8f, og 8r Børkop By, Gauerlund. Etablering af natur og klimatiltag i den rekreative ramme er en forudsætning for byudviklingen. Naturudviklingen skal sikre sammenhængen mellem naturområder. Vandhåndtering skal tænkes sammen med naturudviklingen.

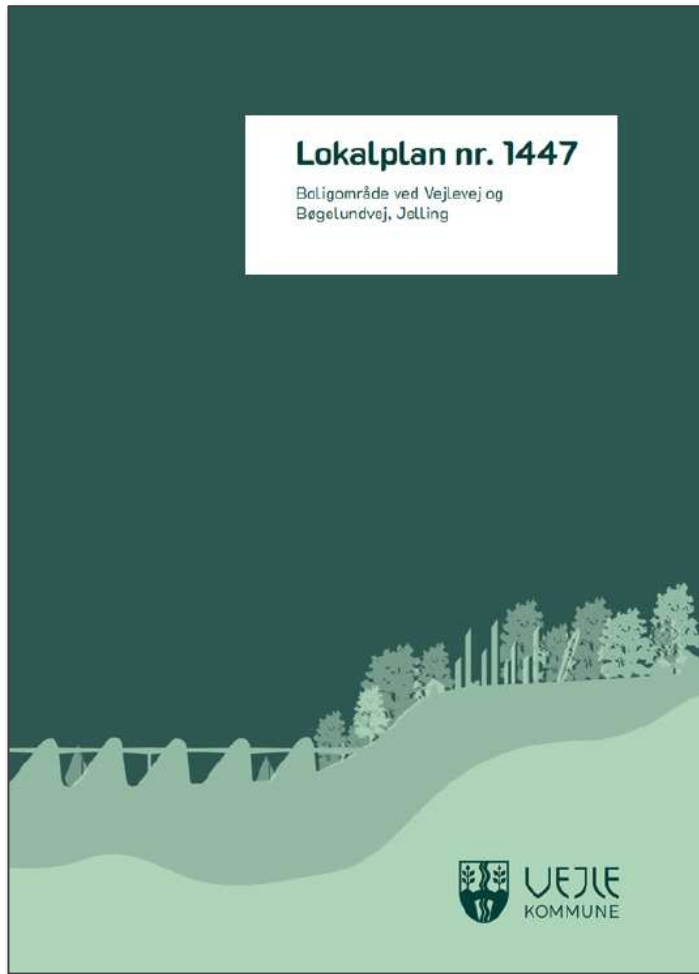

Principplan af etape 2 - 1:5.000

Principsnit b gennem området - 1:5.000

... OG DET HELE PRÆCISERES I LOKALPLANER

Opbygningen af en lokalplan

En lokalplan består af 3 dele:

1. Redegørelse

Forklarende prosatekst, der forklarer og understøtter bestemmelserne.

2. Bestemmelser

Paragraffer, der er juridisk bindende.

3. Kort

Bilag 1: Matrikler

Bilag 2: Eksisterende forhold

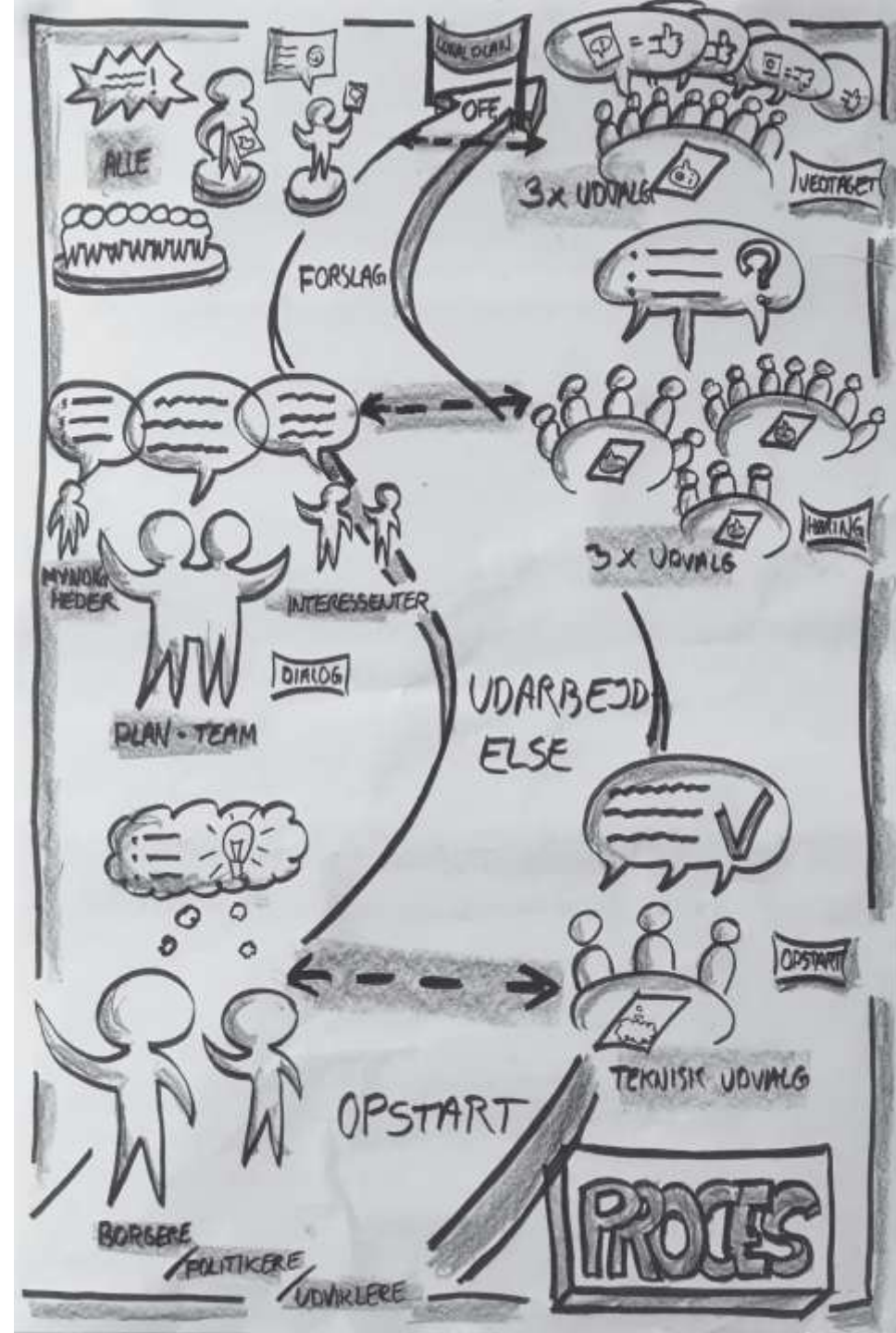
Bilag 3: Fremtidige forhold

Bilag 4: Evt. illustrationsplan

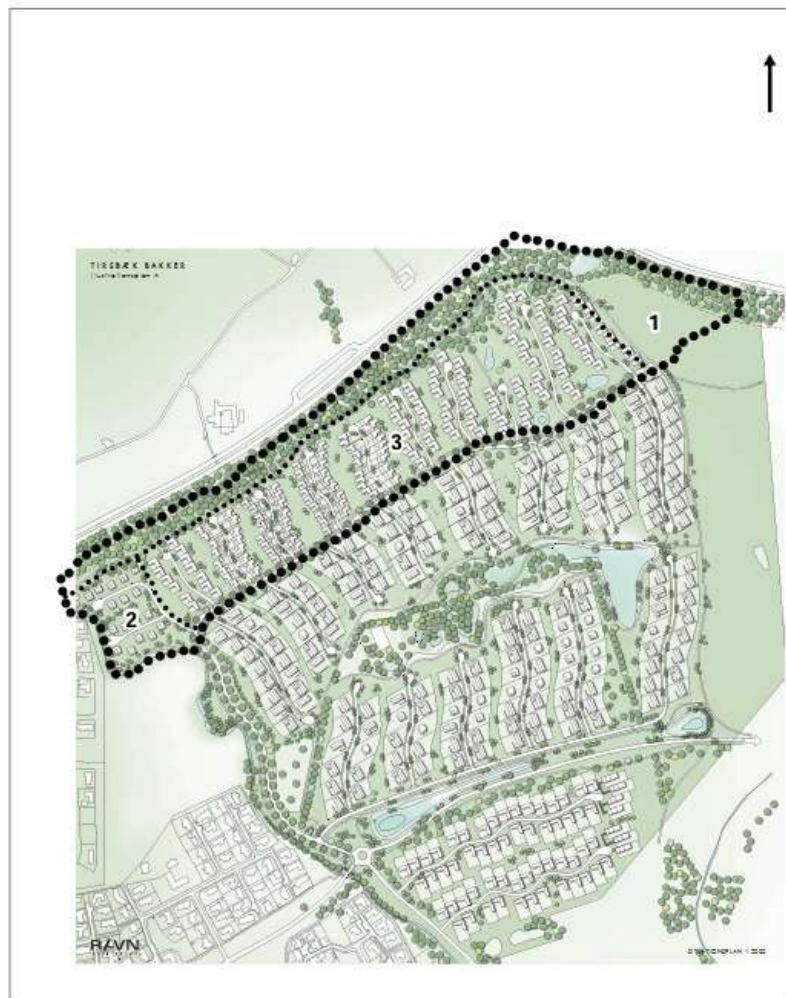
Formålet er at regulere

I en lokalplan reguleres bl.a.:

- Anvendelse
- Ny Bebyggelse
- Arkitektur
- Bevaring af bebyggelse og nedrivning
- Friholdelse for bebyggelse
- Vandhåndtering
- Begrønningsprocent
- Veje og stier
- Lugt og støjafskærmning
- Beplantning
- Vækstforhold
- Terrænændringer
- Grundejerforeninger
- Mv.

Og være med til at skabe rammerne for livet

Signatur
Lokalplanens afgrænsning
..... Delområde 1, 2 og 3

0 100 200 Meter

vejle
KOMMUNE
Teknik & Miljø
Plan

Lokalplan nr. 1218
Boligområde nord for Frydenlund,
Tirsbæk Bakker, Vejle
Illustrationsplan A

Kortbilag 4

Mål: 1:7.500
Dato: 25.11.2015
Rev: 01
EIL: stål/raun arkitektur

§ 1 Formål

Lokalplanens formål er,

- at fastlægge områdets anvendelse til boligformål og naturområder,
- at udbygge området under hensyntagen til principperne i Helhedsplan for Tirsbæk Bakker,
- at udstykning, bebyggelse og fælles opholdsarealer sker under hensyn til de landskabelige, kulturhistoriske og naturmæssige forhold i området,
- at bebyggelse følger og indpasses i terrænet,
- at fastlægge bebyggelsesregulerende bestemmelser med hensyn til bygningers udformning, så der opnås en høj arkitektonisk værdi og samspil med landskabet,
- at beplantning tilpasses den eksisterende beplantning i området,
- at naturområderne og stier gøres offentligt tilgængelige,
- at placering og udformning af veje og stier er tilpasses landskabet, og
- at overføre en del af området fra landzone til byzone.

Lokalplan nr. 1218

Boligområde nord for Frydenlund, Tirsbæk Bakker, Vejle

Efter lov om planlægning (LBK nr. 1529 af 23. november 2015 med senere ændringer) fastsættes følgende bestemmelser for det i § 2 nævnte område.

Ny Rosborg

En ny grøn og bæredygtig bydel på holme

Udviklingsplan

- Samlet areal: ca. 80 ha
- 30 ha by / 50 ha natur
- 2000 - 2500 boliger
- Op til 20.000 m² erhverv
- Plads til daginstitution/skole
- Mulighed for dagligvarer

Resilient bydel

- Sammen om at vende udfordringer til muligheder
- Skabe fællesskaber og sammenhængskraft
- Give vand værdi
- Genbruge restjord og arealer

VISIONEN

”

Arkitektur med holdning

”

**TIL DIG, DER ELSKER PULS OG
BEVÆGELSE**

”

Rummelig - her er plads til alle

”

Fællesskaber er noget vi bygger med vilje -
sammen

Ny Rosborg

En ny bydel – en del af byen

Med Ny Rosborg går Vejle nye veje, skaber rum til nærvær og plads til livet.

Ny Rosborg er til dig, der elsker nærheden til bylivet. Til dig, der elsker puls og bevægelse. Til dig, der er vild med leg, læring og hverdageventyr. Til dig, der nyder Vejle Ådals mangfoldige natur. Til dig, der søger ro og tryghed. Ny Rosborg er rummelig, her er plads til alle.

I Ny Rosborg folder vi livet ud - hele livet.

Vi udvikler bydelen med alle jer, der vil Ny Rosborg. Mod og ambitioner kendetegner vores valg. Her er plads til eksperimenter og midlertidige aktiviteter. Til arkitektur med holdning og kultur med kant. Vi gør udfordringer til muligheder, vand får værdi og bæredygtighed er en selvfølge. Fællesskaber er noget, vi bygger med vilje – sammen.

Ny Rosborg er din, min og vores by.

Vejle Byråd, juni 2017

Center for
Forebyggelse i praksis
Bæredygtighed er en

KL

selvfølge

”

Vand får værdi

”

Her er plads til
eksperimenter og
midlertidige aktiviteter

Ny Rosborg

- Byudvikling på Holme

Byggemodning

Daginstitution

Adgang, broer og P-plads

Anusene og aktivitetsbane

Bro Bredstenvej

Vestre Engvej

Stier

– broer, belysning, belægninger

Hyttebyen

Tiny Rosborg

Så langt er vi ...

1

Daginstitution

2

Almenr

3

AAB Vejle

4

Industriens Pension

Sundhed i Børnehøjde

- Natur, oplevelser, læring, klima, bevægelse...

Legende elementer i hegnet

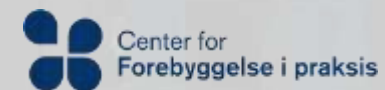

Integreret insekthotel

Inddeling legepladsen ift. vand

Fra Genbrugsplads til Byudvikling

EN NY BYDEL *VOKSER FREM*

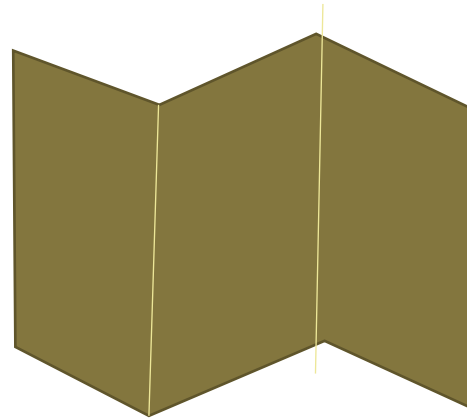

Ny Rosborg på 1 minut...

Spørgsmål

Planlægning & Sundhed

DGI Huset Vejle

Frokost og netværk

Vi begynder igen kl. 13

Inspirationsindlæg og workshop: Byudvikling i perspektivet af forebyggelse og nedbringelse af ensomhed i byen

v. Ditte Deigaard, Program Manager,
Urban Partnerships og Ann-Britt Elvin
Andersen, Chief Communications Officer
og forfatter, BLOXHUB

BLOXHUB

BLOXHUB

We co-create desirable urban futures

The Nordic Hub for Sustainable Urbanization, driving the built environment towards regenerative development.

We are a community of more than 400 members across public, private and academia

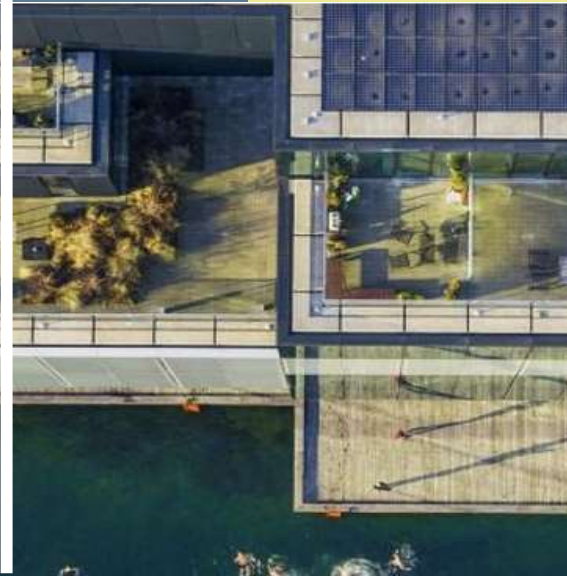
KL

CONNECTING GLOBAL NETWORKS

**CURATING URBAN
PARTNERSHIPS**

**CO-WORKING AND HOSTING
EVENTS**

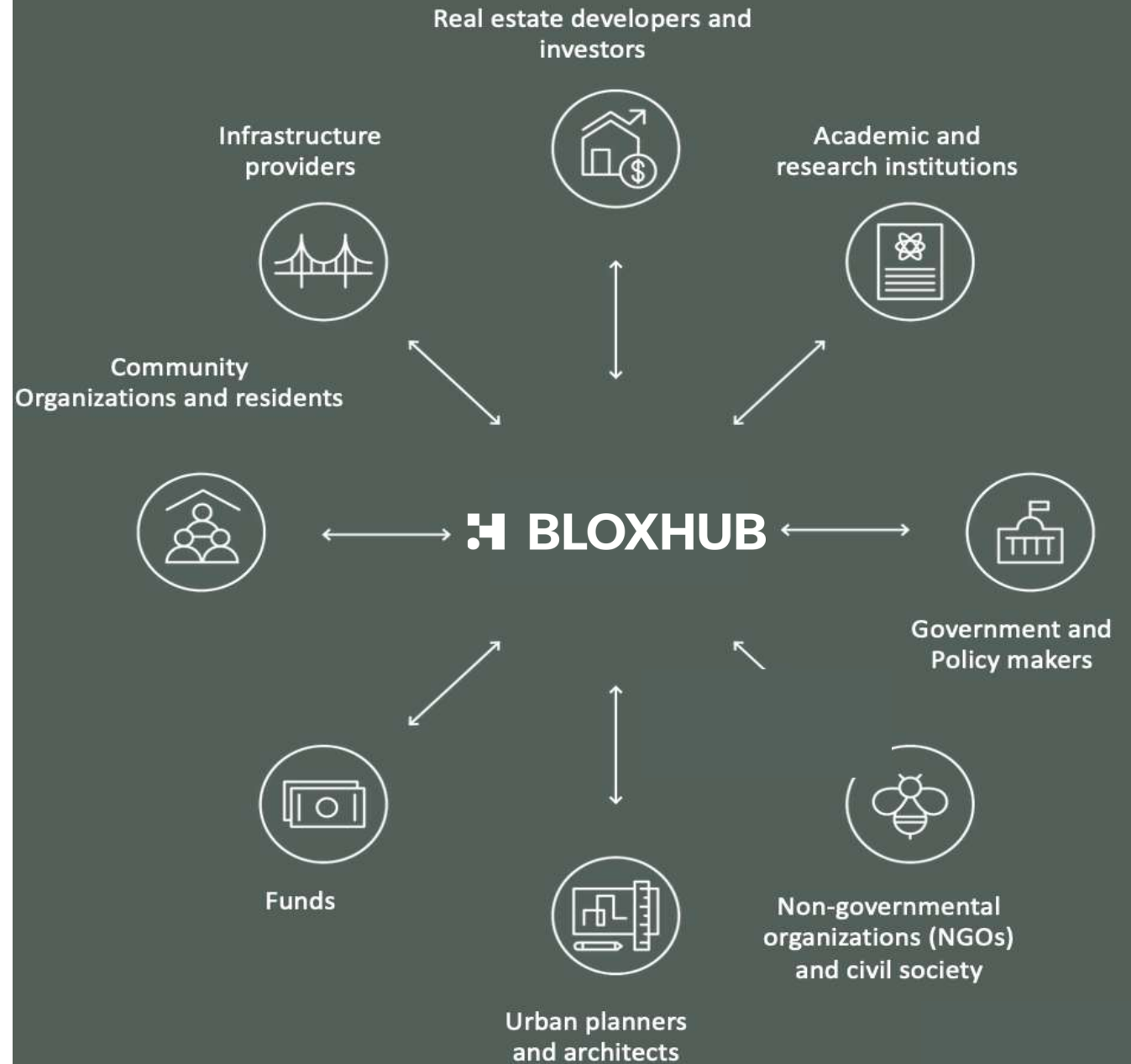

**BRIDGING SCIENCE &
INDUSTRY**

BLOXHUB

We bring together stakeholders from diverse industries with conflicting agendas

Our role is to act as a bridge and facilitator, accommodating various interests while fostering common ground to generate results and unveil new opportunities.

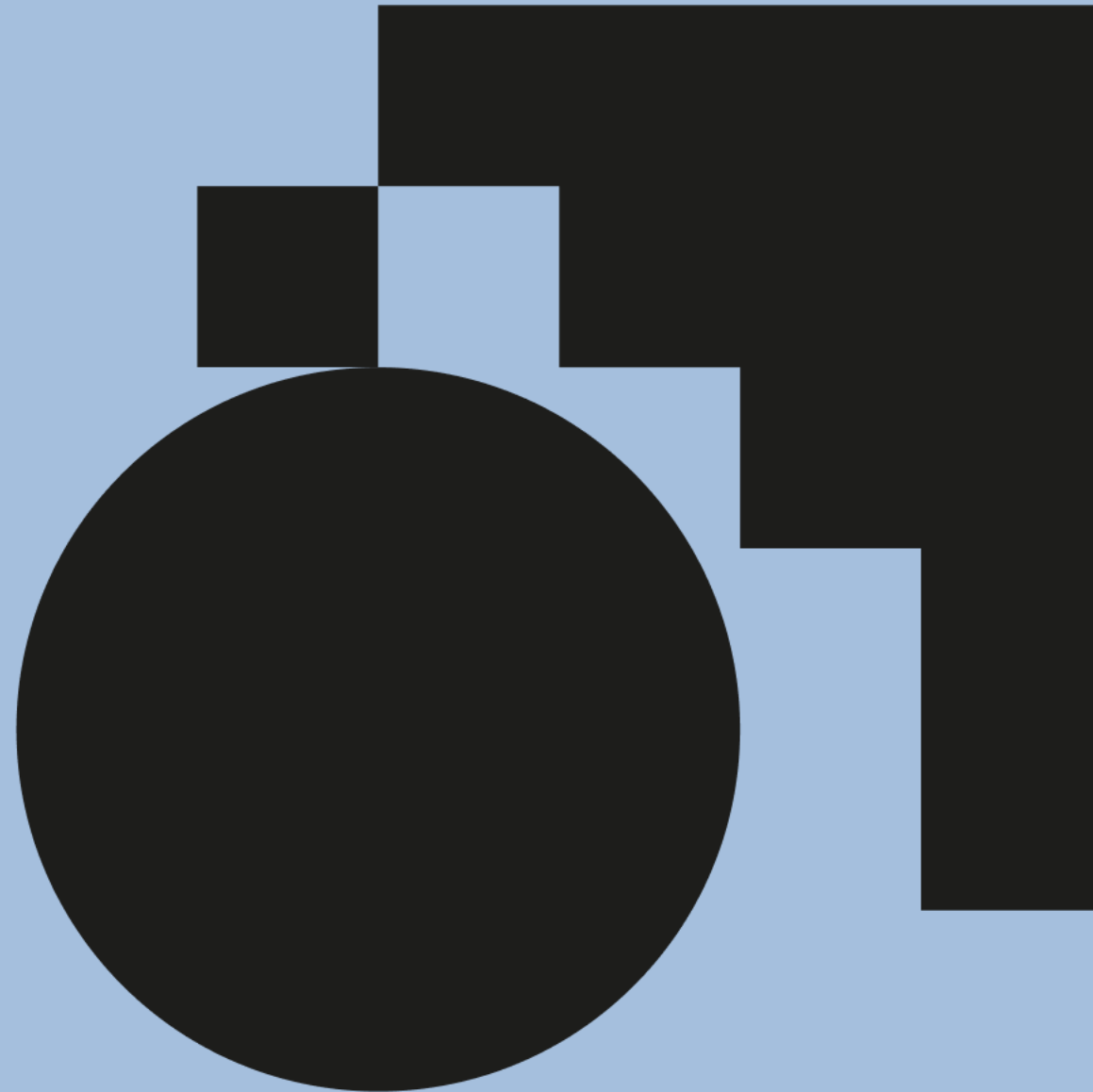

The Paradox of Proximity

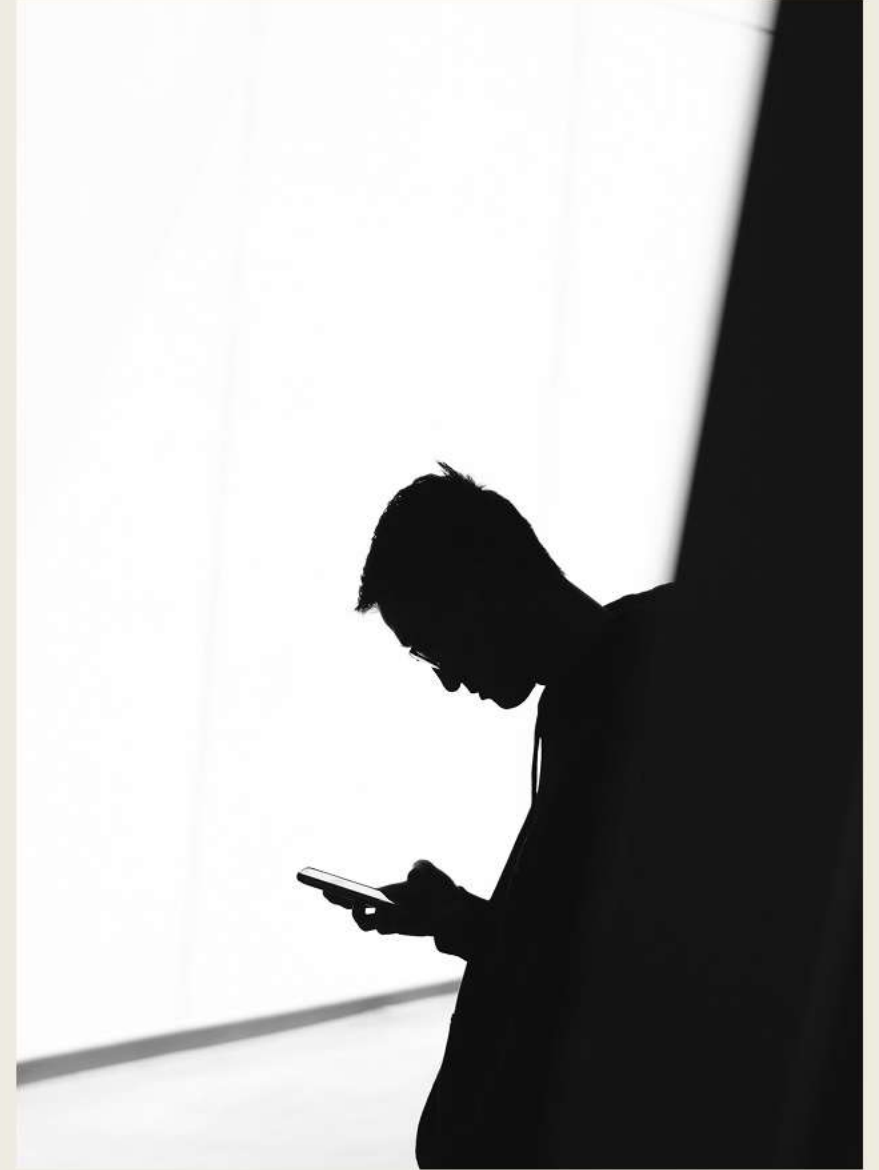
Preventing Urban Loneliness

Ann-Britt Elvin Andersen
Chief Communications Officer | BLOXHUB

**A man called a
loneliness hotline...
to share he had
gotten a job.**

(Seoul, 2025)

 BLOXHUB

Closeness ≠ Connection

Cities as Both Cause *and* Cure

Seoul's Heartware

Central to Lee's strategy is what Seoul terms "Heartware"—the systematic conversion of physical infrastructure into social infrastructure. It's more than urban planning buzzwords; it's a data-driven approach to fostering human connection through strategic space design.

According to Lee, Seoul will use the Spatial Attractiveness Index to assess neighborhood connectivity. This index evaluates how easily residents can access essential needs such as housing, daily work, and entertainment. The findings will then inform urban development plans, ensuring that future projects strengthen connectivity and improve quality of life across neighborhoods.

158

Byun Lee & Daniel Oh

How Seoul Turns Hardware into Heartware

Lee's team currently operates four "Seoul Mind Convenience Stores," with plans to expand to 25 by 2026. These aren't typical retail spaces but carefully designed social nodes where residents can access donated instant noodles and snacks while engaging in conversation with trained volunteers. Many of whom have navigated their own experiences with social isolation.

The stores represent Seoul's commitment to creating what Lee calls "open spaces" where lonely citizens can visit and engage in conversation while enjoying Seoul Ramyeon's instant noodles come through donations from corporate partnerships, as the city has signed MOUs with instant noodle companies and snack companies, while the real value lies in the human connections fostered by staff

who have recovered from social exclusion and isolation throughout the city.

This scaffolding extends to programs like the Healthy Dining initiative for middle-aged groups, nutritious while living alone. Through shared dining programs, the city addresses both physical and mental health by fostering social networks around shared meals. By 2030, over 100 Wellness & Longevity Centers will provide comprehensive care for approximately 300,000 older adults, regardless of their current health conditions.

Public health - downstream

Responding after loneliness appears

- Social prescribing
- Therapy and clinical support
- Community programs and targeted interventions

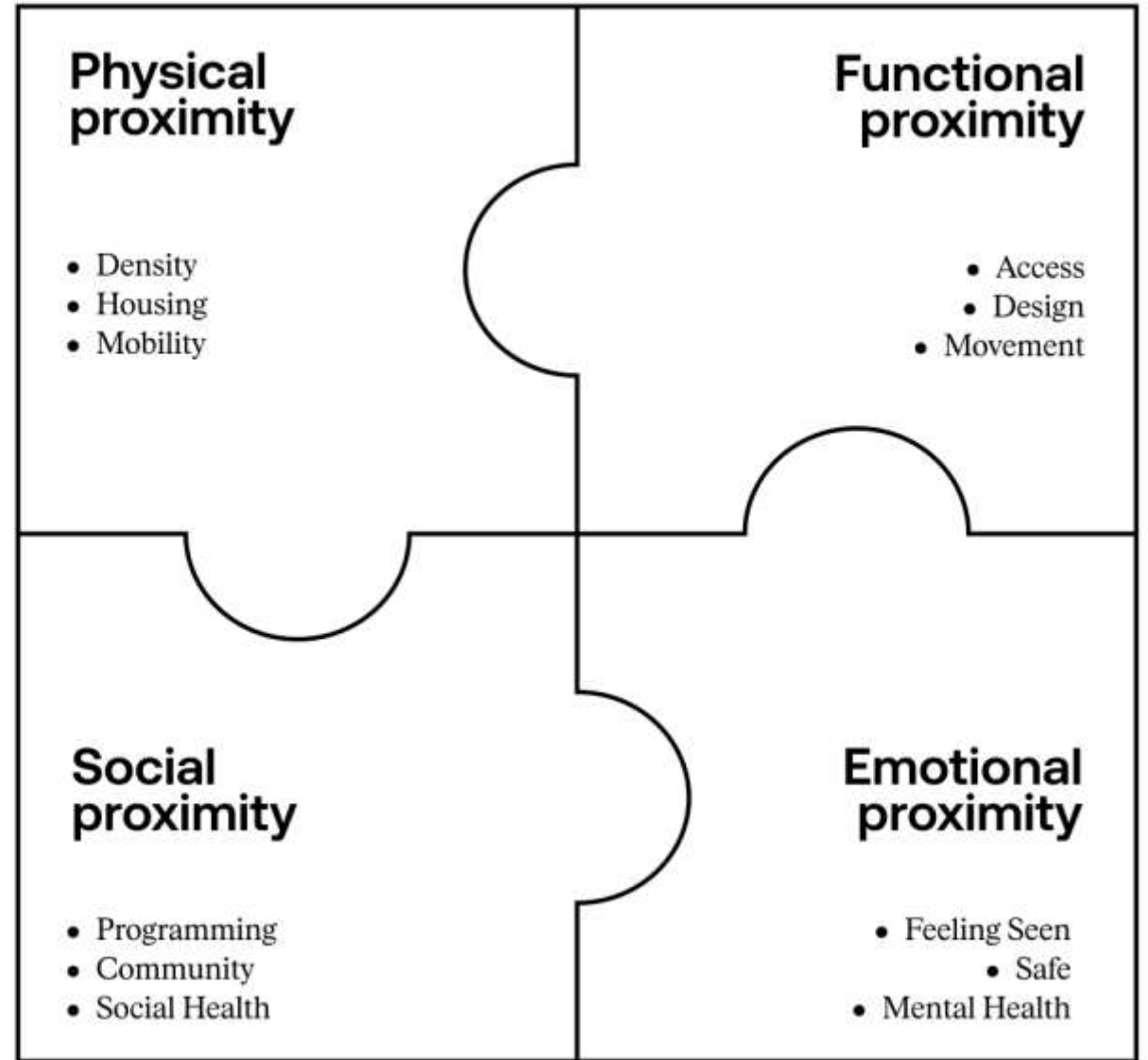

Urban Development - Upstream

Shaping conditions before loneliness emerges

- Designing everyday encounter spaces
- Housing as social infrastructure
- Human-scale streets and slow mobility

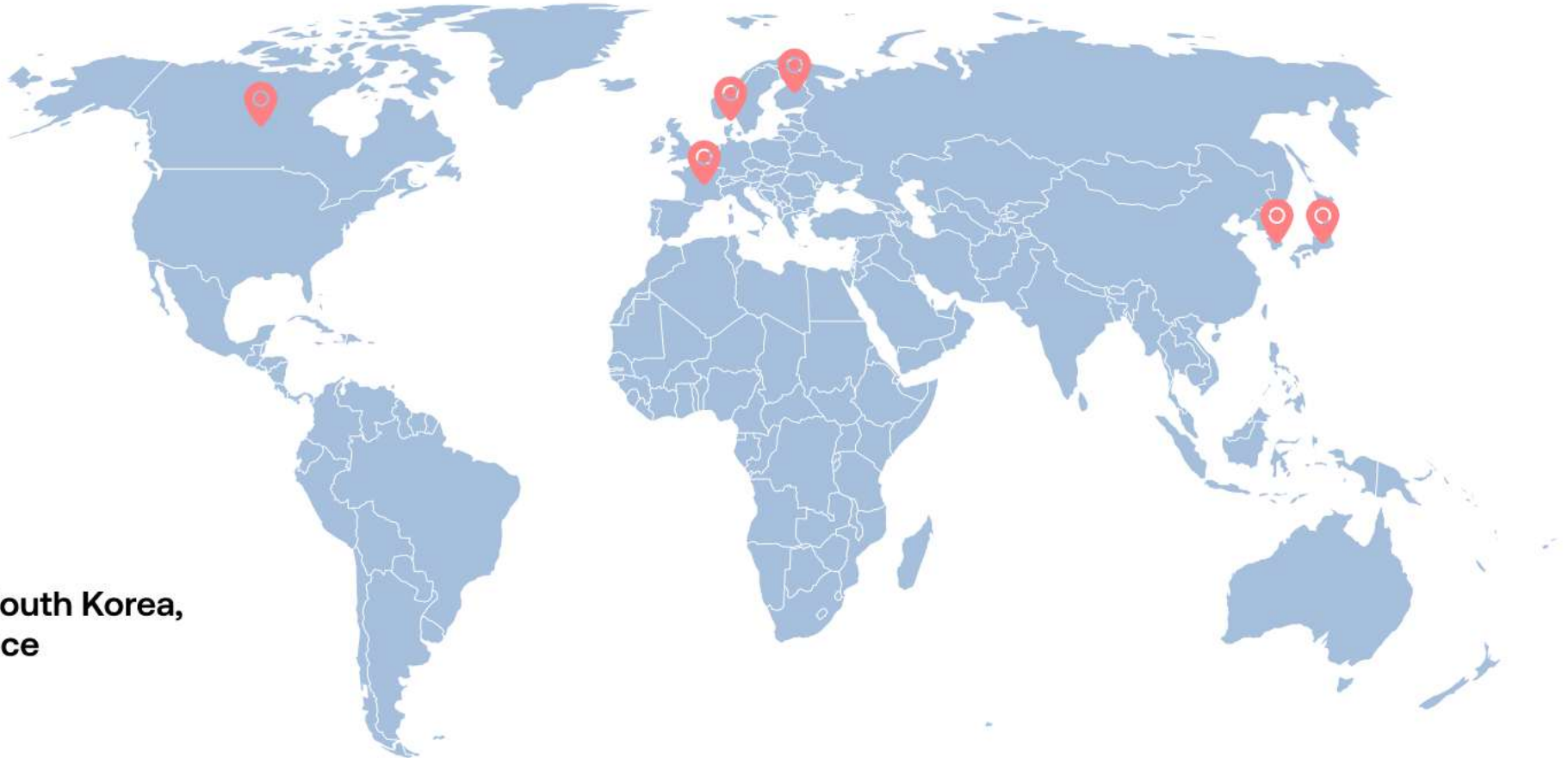
Emotional Urban Development

**Loneliness is
predictable**
— which means
it's preventable

Cities Everywhere, Same Paradox

HIGHLIGHTS:

**Finland, Denmark, South Korea,
Japan, Canada, France**

Design with Dignity

Nobody wants to join the
'lonely people club'

We've been miseducated about loneliness

- it's not a personal weakness, it's a social signal

Permission Architecture

Bombaci's outsider perspective becomes particularly valuable in his analysis of why traditional urban interventions consistently miss their targets. His business background trained him to identify system-level failures that spatial solutions can't address.

"When I first spoke with municipalities, they dismissed our work, saying: We already do barbecues, skating parties, open streets. My response was simple: We've been doing that for 25 years — and how's it working? The crises keep growing, and yet it's often the same people who show up."

Bombaci's concept of "permission architecture" addresses a fundamental challenge that traditional urban planning overlooks: residents need explicit cultural authorization to engage in socially beneficial behaviors that decades of conditioning have discouraged. "The word permission is so critically important," he explains, noting that even well-designed community spaces fail when people don't feel authorized or welcome to use them for connection.

This framework offers cities a low-cost intervention that can activate underutilized community spaces without major capital investment. Rather than assuming residents will naturally engage in social behaviors,

permission architecture provides systematic cultural scaffolding that makes connection feel socially sanctioned rather than socially risky.

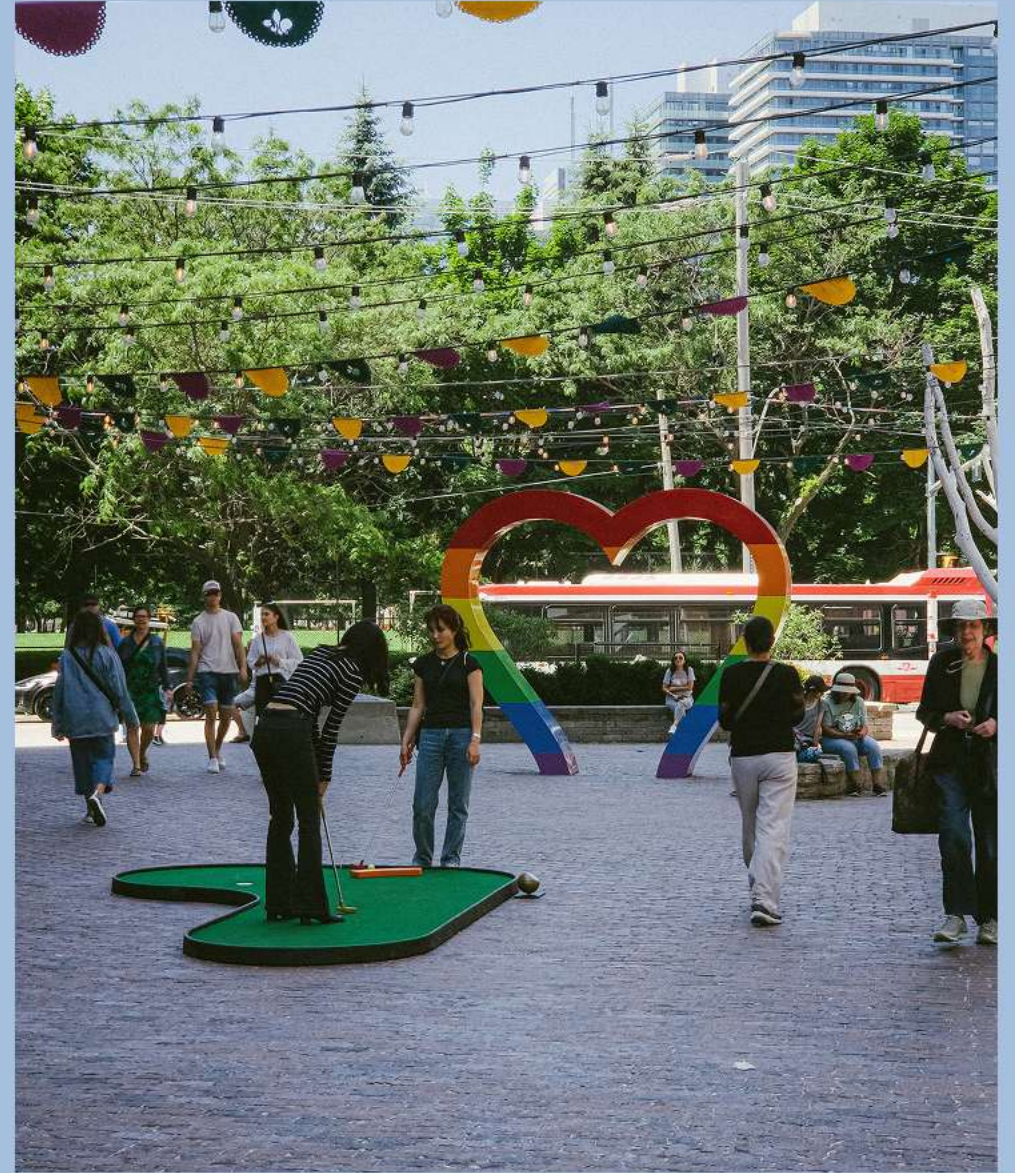
This insight — that community events often serve people who already have social resources — reflects the kind of user segmentation analysis common in business but often absent from urban planning. His population-level thinking demonstrates how corporate strategy can inform social policy: "We look at society through a population lens. The Chatty Kathys and Talkative Toms are already heroes for the connections they spark. At the far end, there will always be skeptics who resist change. But in the middle — the 60 to 70 percent — lies our greatest potential. This is the group that, once nudged, can shift the culture for everyone."

"Canadian research suggests that people who talk to strangers just once a week are up to three times happier than those who don't. Yet in Canada we've spent fifty years telling people not to talk to strangers. The irony is that research shows these simple encounters boost happiness, optimism, trust, community, belonging, inclusion — virtually every quality people seek throughout life."

The Software of Belonging

Community happens
when we give people
reasons to show up.

Human connection begins where efficiency breaks down

Tokyo's "Creative Error" Strategy: How Deliberate Inefficiency Fights Urban Loneliness

A Japanese professor's solution to city loneliness involves strategic detours and intentional mistakes. His research shows that in a hyperconnected world, the path to community runs through calculated disruption of our optimized routines.

Kyosuke Sakakura

on:

The Paradox of Proximity

Standing in his Oyamachi Living Lab above a bustling Tokyo shopping district, professor Kyosuke Sakakura watches thousands of residents navigate their daily routines below, each choosing "the shortest route to the station, the optimal route to their workplace, the most efficient way to go about what they have to do." The result, he argues, is the central paradox of modern urban life: "People in urban areas reside in their cities, but they do not live there."

His solution is deliberately counterintuitive: "creative error." By "pitching tents in shopping districts" and hosting impromptu street seminars, Sakakura engineers what he calls "detours away from the correct, efficient living routine, which leads you, for the first time, to new encounters." This strategic inefficiency, he contends, is the antidote to urban loneliness, forcing residents off their optimized paths and into the unscripted interactions where genuine community forms.

Govern for Belonging

When cities coordinate,
connection becomes
core infrastructure

Photo: Cobe Architects

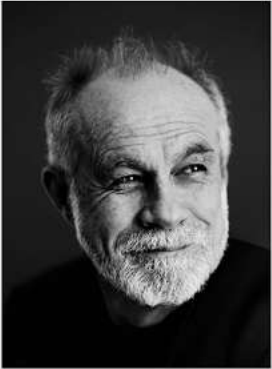
Universal doesn't mean identical design for everyone, not "one size fits all"

Why Cities Must Build for "Everyone," Not "All"

Central to Moreno's philosophy lies a distinction so carefully drawn it might seem academic, yet it reveals everything about why so many well-intentioned urban planning initiatives fail to address loneliness systematically. "The question isn't to build a city for all. The question is to build a city for everyone," he emphasizes, articulating what amounts to a fundamental reimagining of urban inclusion.

This distinction cuts to the heart of how cities can combat loneliness at its systemic roots rather than treating it as an individual problem requiring individual solutions. A city "for all" implies a universal approach, one set of solutions, amenities, and services designed around an imagined average citizen. It's the kind of thinking that produces standardized public spaces, identical chain stores, and housing developments that could be transplanted anywhere, serving no particular population especially well while claiming to serve everyone equally.

The problem with this approach extends beyond mere inefficiency. It actively creates the conditions for systemic loneliness. When cities are designed for a generalized "all," they inevitably privilege certain experiences while marginalizing others, creating urban

• Carlos Moreno

Participation as Shared Responsibility

The City of Turku's collaborative model extends beyond traditional boundaries but acknowledges that institutional coordination alone cannot solve individual isolation. Pahlkala emphasizes the importance of shared governance structures, advising other cities to "Seat a cross-sector table (city, health, schools, university, clubs, NGOs, funders) that owns a common dashboard."

Data-driven targeting becomes essential for equity outcomes while respecting individual privacy and avoiding surveillance. "Map who is missing out by layering functional capacity, club participation, and socioeconomic indicators to target neighbourhoods/age bands with the steepest drop-offs," Pahlkala recommends. Yet this mapping process

must balance population-level insights with respect for individual privacy and choice about participation in loneliness prevention programs.

The integration requires coordinated evaluation across multiple domains while acknowledging that loneliness may be unmeasurable through conventional metrics. "We build longitudinal evaluation into the system: following outcomes not just in BMI or fitness, but in mental health, participation, and use of health services up to 2033 in the CBH collaboration," Heikius explains. However, he recognizes that meaningful connection may not translate into measurable outcomes, and that some forms of belonging resist quantification.

Designing Urban Health Systems for Connection

Heikius's vision for urban health extends beyond traditional medical models while acknowledging the limits of environmental intervention for complex emotional experiences like loneliness. "For me as a physician, this shift matters because it acknowledges a truth: medical treatment alone cannot carry the weight of an obesogenic environment," he reflects. "To make well-being sustainable, we must build environments where the healthy choice is also the easy

and enjoyable one - and where children and families feel they belong. That is the philosophy guiding Varha's work."

This philosophy shapes practical recommendations for other cities while recognizing cultural and contextual variations in how loneliness manifests and responds to intervention. "Start without waiting for perfection- build shared governance, shared data, and quick wins," Heikius advises, emphasizing that implementation should begin

with available resources while building toward comprehensive systems.

The dignity-preservation principle guides Turku's program design across contexts while acknowledging that dignity means different things in different communities. "From a health equity perspective, dignity and agency are protected when support is: Universal in access (no stigma, everyone included), Individually tailored in use (real freedom of choice, proactive barrier removal), and Transparent in governance (data openly tracked and fed back to communities)," Heikius explains.

The ultimate goal transcends traditional health outcomes while maintaining realistic expectations about what community programming can accomplish for individual loneliness. "This combination addresses both material inequality and the subtle psychosocial harms of exclusion," Heikius notes. "For many families struggling with financial hardship, Boostii is not 'just a subsidy' but a way of regaining equal footing with their neighbours

and peers. It signals to children: your participation is valued, your interest's matter, and you belong here."

Yet Heikius acknowledges that belonging cannot be programmed—it emerges from authentic relationships that may or may not develop through structured interventions. The Turku model represents a significant evolution in urban youth development—one that positions belonging as both pathway and outcome, treats prevention as investment rather than cost, and recognizes that combating metropolitan loneliness requires systematic removal of barriers to connection while respecting individual autonomy and the complex, sometimes contradictory nature of human social needs.

Quick Guide: 10 Ways to Tackle the Paradox of Proximity

1. Stop the Bleeding Before Treating the Wound
Think prevention, not emergency response. Seoul spent \$327 million to catch loneliness before it becomes chronic depression. Finland gives every 10d ages 7-99 free access to clubs and sports. It's cheaper than fixing broken people later.

What to do: Get your health department, schools, parks, and housing folks in the same room. Track social connection like you track crime stats. Fund programming before you fund therapy.

2. Make Help Feel Normal, Not Shameful
Nobody wants to join the "lonely people club." The best programs feel like regular community life, not social services. Universal access means everyone's invited, not just people who admit they're struggling.

What to do: Design programs that appeal to everyone. Density bonuses for developers who build community rooms that actually get used. Free weekend programming in schools. Make it about fun, not fixing people.

3. Give People Permission to Be Neighborly
Many years of "stranger danger" killed our social instincts. Cities need to actively encourage the interactions that make communities work. Research shows people who chat with strangers once a week are three times happier. But our culture says don't talk to strangers.

What to do: Launch campaigns about social health benefits. Seoul increased public support for loneliness programs by 30% through education. Make being social feel smart, not risky.

4. Design Spaces That Nudge Connection
Your built environment is either pushing people together or pulling them apart. Small changes—where you put benches, how sidewalks connect, whether people can see each other—make huge differences in whether neighbors actually meet.

What to do: Audit your public spaces for "micro-moves" that encourage interaction. Comfortable seating positioned for conversation, not just individual use. Sight lines between indoor and outdoor activities. Walkable access to diverse hangout spots.

5. Programming is Infrastructure, Not Optional Add-On
Beautiful empty spaces don't build community. Cities spend millions on parks and wonder why they're unused. The secret sauce is programming—regular activities that give people reasons to show up and connect.

What to do: Budget programming from day one of capital projects. Monthly community events with minimal infrastructure can build lasting relationships. Hire community managers like you hire maintenance staff.

6. Everyone Means Everyone, Not "One Size Fits All"
Universal doesn't mean identical. A good 15-minute neighborhood serves 8-year-olds and 60-year-olds, recent immigrants and longtime residents, people who walk and people who use wheelchairs. Different needs, same neighborhood.

What to do: Layer services within walking distance. Healthcare for seniors, nightlife for young adults, playgrounds for families—all accessible but designed for their primary users.

7. Use Data to Find Who's Missing
Loneliness isn't random—it follows patterns. Seoul tracks utility usage to identify at-risk residents. Finland maps which kids aren't participating in activities. You can predict and prevent isolation if you know where to look.

What to do: Layer participation data with demographics. Where are the biggest drop-offs in community engagement? Target those neighborhoods with universal (not stigmatizing) programming.

8. Break Down Government Silos
Loneliness doesn't fit in one department. It spans housing, health, parks, economic development, and transportation. The best solutions require collaboration across sectors that usually don't talk to each other.
What to do: Create cross-sector teams with shared budgets and shared success metrics.

Stop organizing around departmental mandates, start organizing around community outcomes.

9. Let People Choose Their Own Adventure
Force-feeding connection backfires. The best programs offer multiple entry points and let people decide their level of involvement. Some want quiet spaces to just be around others. Some want active volunteering. Both matter.

What to do: Create what Tokyo calls "third spaces"—places for being and places for doing. Clear purpose, flexible participation. Ask people what matters to them, then help them find it.

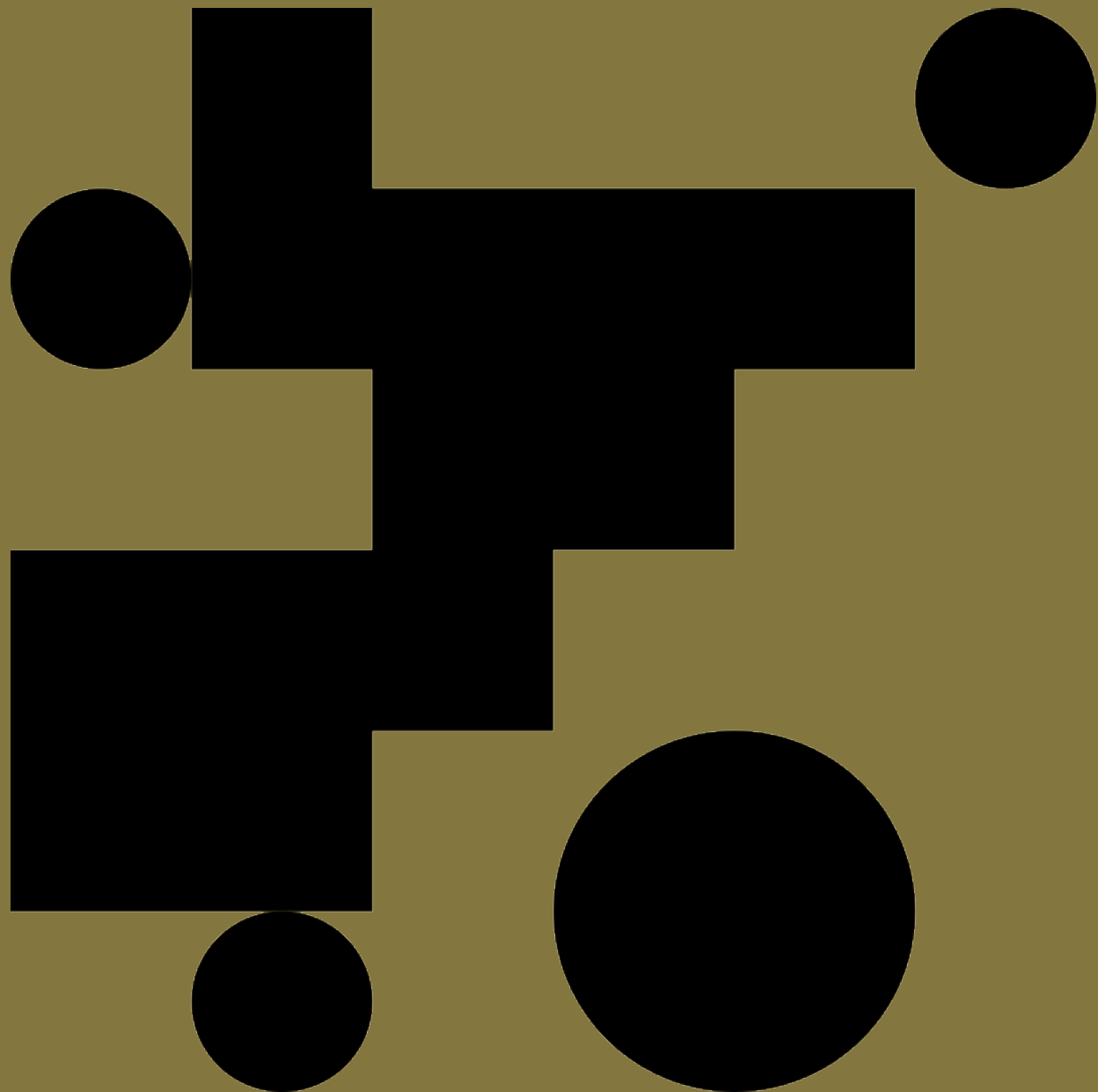
10. Measure What Matters
Track social connection like you track economic indicators. How many people know their neighbors? How many have someone to call in an emergency? How many participate in community activities? These predict city success better than GDP.

What to do: Add social metrics to your city dashboard. Vancouver shows 60% higher community participation in buildings with social programming. Measure it, manage it, improve it.

Fra global ensomhed til
lokale byrum med fokus
på sundhed og
fællesskaber

Ditte Deigaard

Program Manager, Urban Partnerships

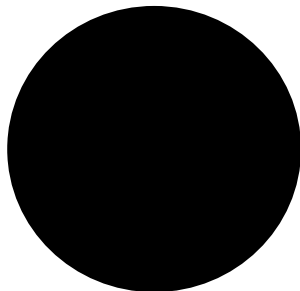
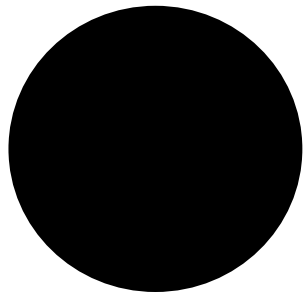

Living Lab i Folehaven, Valby

Workshop
26.11.2025

Folehaven
Sundsfremmende og
fælleskabende byrum - året rundt

 BLOXHUB

Baggrund

Sammenhængen mellem sundhed, fællesskaber og byrum

Byrummet er ikke bare kulissen for vores hverdag, men en del af en infrastruktur, der former vores kroppe, mentale trivsel og vores relationer. I en tid præget af stigende ensomhed, psykisk mistrivsel og livsstilssygdomme er et vigtigt spørgsmål derfor, hvordan vi kan bruge byrummet som en aktiv ressource for sundhed og fællesskab. Ikke kun om sommeren, men hele året rundt.

Involvering af forskellige stemmer

Beboere, fagpersoner, kommunale medarbejdere, kunstnere, arkitekter, forskere, sociale organisationer, almene boligorganisationer, byudviklere

Stor tak
til beboerne fra
Folehaven, der bidrog til
workshoppen med deres
indsigter fra dagligdagen
og til alle øvrige deltagere
for at bidrage med
essentiell viden, erfaring
og tid til denne vigtige
dagsorden.

Siv Werner
Projektleder
NXT
[LinkedIn](#)

Anna Lindenhoff Elming
Daglig leder
Fishtank Social HUB
[LinkedIn](#)

Ida Bigum
Team Director
Gehl
[LinkedIn](#)

Louise Kielgast
Director
Gehl
[LinkedIn](#)

Kasper Simonsen
Idrætskonsulent
Københavns Kommune
[LinkedIn](#)

Christine Skytt-Larsen
Lektor
Københavns Universitet, Sektion for
geografi
[LinkedIn](#)

Hanako Larsen
Sundhedskonsulent, Projektleder
Københavns Kommune
[LinkedIn](#)

Thomas Hilberg Rahbek
Global Project Lead
Novo Nordisk (Cities for Better Health)
[LinkedIn](#)

Helle Juul
Arkitekt, Phd, CEO
Juul Frost Arkitekter
[LinkedIn](#)

Tanja Nielsen
Specialkonsulent
Sundheds- og Omsorgsforvaltningen
Københavns Kommune
[LinkedIn](#)

Lise Andreasen
Konsulent
Sundheds- og Omsorgsforvaltningen
Københavns Kommune
[LinkedIn](#)

Katrine Thaning
Specialkonsulent
Københavns Kommune
[LinkedIn](#)

Anette Thorup Lange
Kirke- og kulturmedarbejder
Kirken i Folehaven
[LinkedIn](#)

Villy Sørensen
Formand for bestyrelsen
KAB Folehaven
[LinkedIn](#)

Christoffer Worm Nielsen
International Manager
BLOX-HUB
[LinkedIn](#)

Ditte Deigaard
Program Manager
BLOX-HUB
[LinkedIn](#)

Selma Babette Ringmann Sogaard
Kommunikationskonsulent
BLOX-HUB
[LinkedIn](#)

Mads Lønne
Junior Project Manager
BLOX-HUB
[LinkedIn](#)

Living Labs

Workshoppen hentede inspiration fra Living Lab som undersøgelsesmetode

Et living lab er, inspireret af ENOLL (European Network of Living Labs), karakteriseret ved:

Virkelige omgivelser

Test foregår i rigtige byrum. Det betyder, at løsninger udsættes for "rigtig" brugeradfærd, støj, konflikter, vejr, drift osv.

Eksperimenter og prototyper

Prototyper udvikles, afprøves og justeres iterativt. Ofte testes flere løsninger parallelt på samme udfordring. Undervejs indsamles hurtige tilbagemeldinger, som bruges til at forbedre løsningerne.

Bruger- og interessentinddragelse

Borgere og beboere er ikke kun respondenter, men medudviklere. De er involveret fra problemforståelse til design, test og evaluering.

Data og læring som hovedoutput

Målet er ikke kun at implementere en løsning, men også at skabe viden om, hvad der virker og hvorfor. Derfor indsamles kvalitative og kvantitative data. Indsigterne bruges til at forbedre løsningen og kvalificere praksis og eventuelle politiske beslutninger.

Tværfagligt og tværsektorielt samarbejde

Et living lab samler aktører på tværs af fagligheder og sektorer. Det inkluderer typisk offentlige, private, civilsamfunds- og forskningsaktører, der samarbejder om et fælles problemfelt.

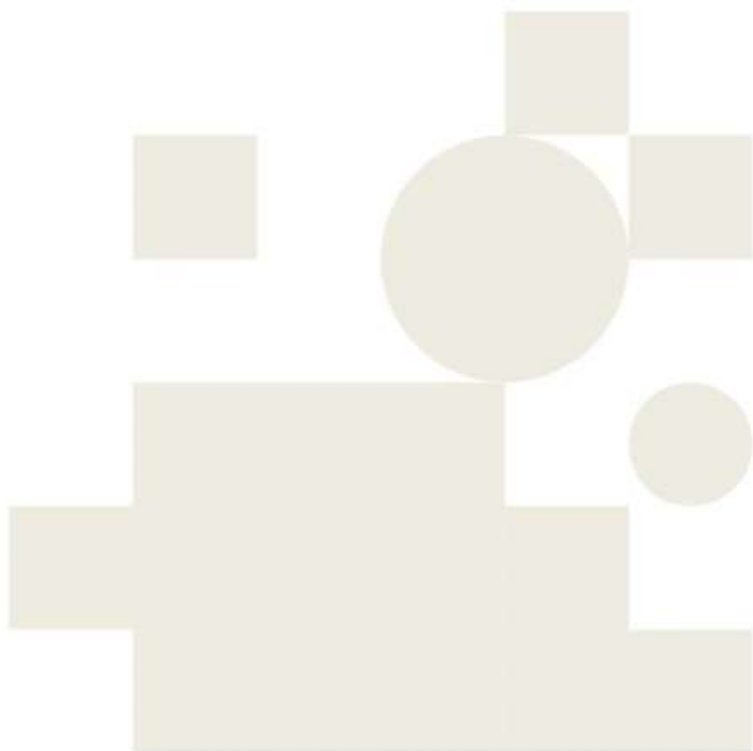

Skalerbarhed og overførbarhed

Et living lab arbejder bevidst med, hvordan indsigter kan skaleres eller overføres til andre steder, projekter og systemer. Fokus er ikke kun den lokale case, men løsninger og læring, der kan bruges bredere.

Opsamling

Fem byrumspointer

Byrum er hverdags-sundhedsinfrastruktur

De afgør, om vi får bevægelse, dagslys og ro ind i hverdagen. Ikke gennem ekstra motion, men gennem måden vi går, cykler og opholder os på uden at tænke over det.

Byrum former fællesskaber og bygger bånd

Torve, stier og pladser skaber de små, gentagne møder, der bygger tillid og tilhørsforhold – eller opløser dem, hvis alt er designet til hurtig transit og privat brug.

Forebyggelse er billigere end behandling

Gode byrum kan reducere stress, ensomhed og livsstilssygdomme og dermed aflaste sundheds- og socialsystemet. Det er langt mere omkostningseffektivt end at reparere på problemerne bagefter.

Byrum er nøglen til social og geografisk lighed i sundhed

Placering og kvalitet af grønne områder, sikre stier og opholdsrum afgør, hvem der har reel adgang til sunde omgivelser, og hvem der primært får trafik, støj og dårlig luft.

Byrum understøtter demokratisk robusthed

Rum, hvor forskellige mennesker mødes, ser hinanden og håndterer konflikter i det offentlige, er en form for demokratisk infrastruktur. Uden dem bliver byen mere fragmenteret og mindre styrbar.

Vi kan aktivt ‘programmere’ byrum til at understøtte strukturel forebyggelse

Dialog ved bordene

Hvad er jeres erfaringer?

Sammenhængen mellem sundhed, fællesskaber og byens rum

Diskuter nedenstående spørgsmål og skriv jeres svar. Vi samler jeres svar i det videre arbejde med undersøgelsen af sammenhængen mellem sundhed, fællesskaber og byens rum.

Hvem er I?:

(Skriv jeres navne og de kommuner I kommer fra)

Hvordan arbejder I med sammenhængen mellem sundhed, fællesskaber og byens rum?

Hvad fungerer godt (eksempler)? Er der ting I ønsker at gøre mere af i fremtiden?

Hvem ser I som de relevante parter i arbejdet med sundhed, fællesskaber og byens rum?

Til inspiration

Tak for i dag

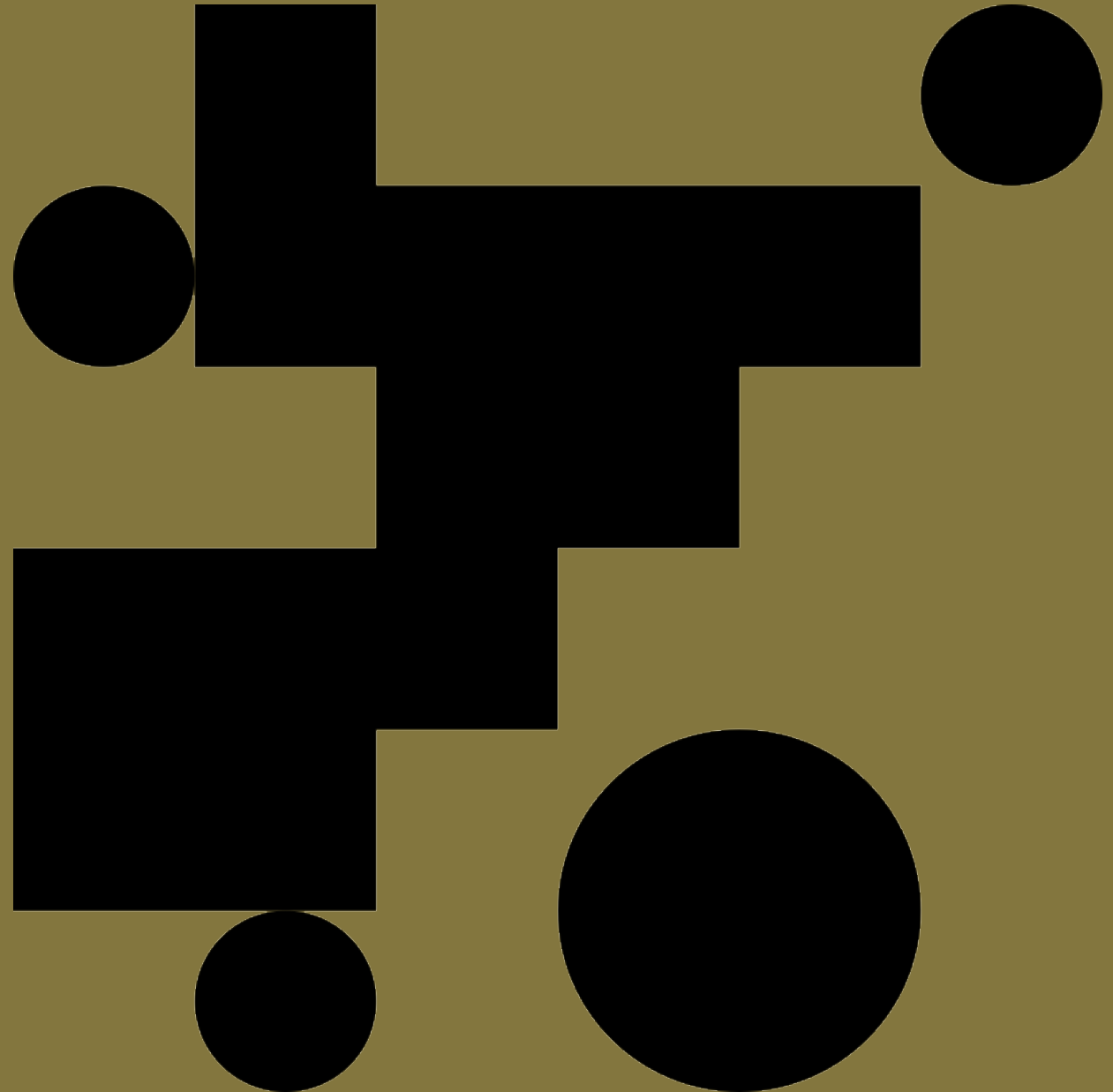
Kontakt

Ditte Deigaard

Program Manager, Urban Partnerships

dde@bloxhub.org

tlf. 81 75 09 06

Download
Your Digital
Version

Kaffepause

**Kultur og sundhed med fokus
på kapacitetsopbygning ift.
dagtilbud, skoler, botilbud,
ældreområde m.v.**

v. Lasse Skovgaard, Programleder,
Sangens Hus

Kultur, sundhed og kapacitetsopbygning

Temadag, strukturel forebyggelse i kommunal praksis
Vejle, marts 2026

LASSE SKOVGAARD

PHD I SUNDHEDSVIDENSKAB

PROGRAMLEDER, SANGENS HUS

Om Sangens Hus

- Stiftet 2014
- Formål: At fremme sangen i Danmark

At fremme sangen i Danmark

Sangprojekter og -løsninger

Vi er en projektorganisation med efterspurgte, anvendte og forankrede løsninger, der virker. Gerne i samarbejde med andre aktører.

SangkraftDanmark

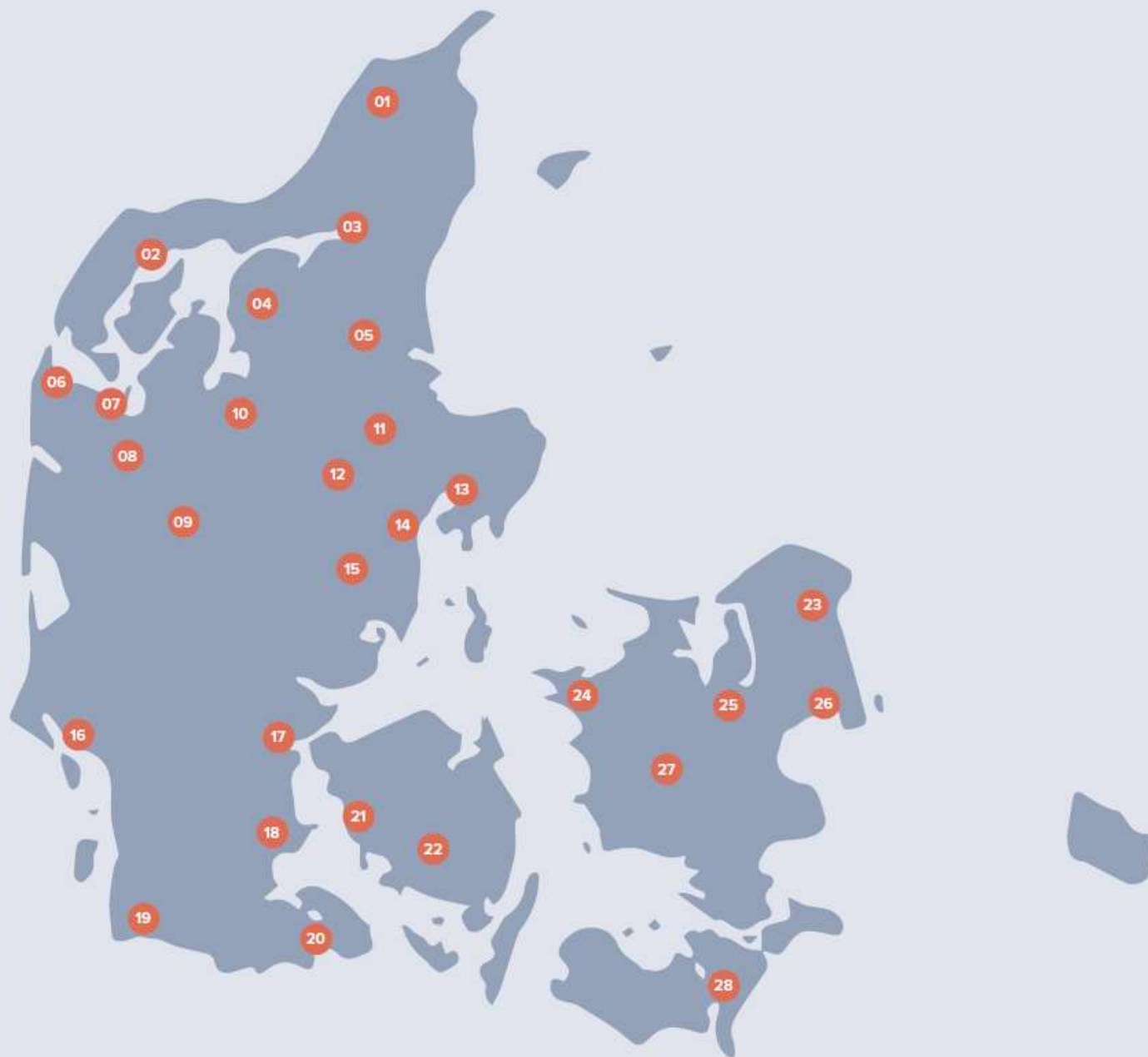
Vi er et sekretariat og en mærkbar støtte for det landsdækkende netværk af lokalt forankrede sangkraftcentre.

Videncenter for Sang

Vi er et kendt, anerkendt og anvendt nationalt videncenter for sang.

Fortalervirksomhed

Vi er en markant, konstruktiv og relevant stemme, der taler for, at sang både er godt i sig selv og kan være en aktiv løsning i at skabe et endnu bedre samfund.

- 01 Sangkraft Hjørring
- 02 Thy Sangskole
- 03 Sangkraft Aalborg
- 04 Sangkraft Vesthimmerland
- 05 Mariagerfjord Korskole
- 06 Sangkraft Lemvig
- 07 Struer Sangkraftcenter
- 08 Sangkraft Holstebro
- 09 Den Jyske Sangskole
- 10 Sangkraft Viborg
- 11 Sangkraft Randers
- 12 Sangkraft Favrskov
- 13 Sangkraft Syddjurs
- 14 Sangkraft Aarhus
- 15 Skanderborg Synger
- 16 Esbjerg SangAkademi
- 17 Sangkraft Kolding
- 18 Haderslev Sangakademi
- 19 Tønder Kommunes Sangkraftcenter
- 20 Det Sønderjyske Sangcenter
- 21 Assens Sangkraftcenter
- 22 Den Fynske Sangskole
- 23 Sangcenter Nordsjælland
- 24 Sangkraft Kalundborg
- 25 Roskilde Synger
- 26 Storbyen Synger
- 27 Sorø Synger
- 28 Sangkraft Guldborgsund

Sang og trivsel – solidt fagligt grundlag

EC 2025, Culture for Health 2022, WHO 2019:

- Bred dokumentation for kulturens sundhedsfremmende effekter.
- Aktiv deltagelse giver bedst outcome.
- Sang og musik indtager en essentiel plads.

Forskningsbaseret viden:

Sang styrker fællesskaber, sang kan forbedre den fysiske og mentale sundhed, sang stimulerer hjerneaktivitet, sang kan forbedre livskvaliteten, sang giver velvære.

Russo, Ilari & Cohen (2021), Jane Davidson (2015) Graham Welch (2019), J. Yoon Irons & G. Hancox (2021), Fancourt et al (2022), Damsgaard & Brinkmann (2022), Williams et al (2018)

Konkrete indsatser

- En række projekter, hvor vi i samarbejde med kommunale forvaltninger udvikler og igangsætter sundhedsfremmende tilbud.
- Tilbuddene adresserer den udfordring, at mange sundhedsfremmende tiltag, også strukturelle, ikke motiverer nok.
- Det strukturelle ligger i kapacitetsopbygning/kompetenceudvidelse hos eksisterende faggrupper. Det sociale og mentale er i fokus i indsatserne, jf. ABC for mental sundhed.

Et par eksempler

- Personale i dagtilbud
- Lærere i skolen
- Medarbejdere i socialpsykiatrien
- Personale på plejecentre og på SOSU-skoler

Fælles for alle eksemplerne: Det at synge sammen er at gøre noget aktivt, noget sammen og noget meningsfuldt.

Sangglad og Sangglad Mini

- Opkvalificering af personale i dagtilbud
- 131 hele institutioner har gennemført Sangglad-forløbet.
- 279 vuggestuegrupper og 312 dagplejere har gennemført Sangglad Mini-forløbet.
- Samlet set har disse Sangglad-koncepter berørt og inspireret flere end 40.000 børn og knap 5.000 professionelle voksne.
- Hvert år siden 2018 har mellem 15.000 og 30.000 børn derudover deltaget i Små Synger Sammen-dagen – med stigende deltagelse. Der er derudover afholdt 30 workshops for professionelle voksne.

Sang i skolen

- Sang i skolen: Opkvalificering af skolelærere
- Målet er at skabe deltagelsesmuligheder for alle børn og bidrage til trivsel og samhørighed i gruppen
- Deltagerne er alle lærere (ikke kun musiklærere)

LYD PÅ

- Udviklet til medarbejdere i socialpsykiatrien, FGU o.l.
- Sang og sangskrivning
- Funderet i CHIME-parametrene (recovery)
- Fokus på musikalsk og kreativ udfoldelse i et præstationsfrit rum
-

Syng med demens

Sang kan bl.a.:

- Skabe tryghed og berolige
- Regulere stemningsleje og arousal
- Udtrykke følelser og skabe samvær
- Udgøre en ligeværdig aktivitet med de pårørende

I Sangglad Senior opkvalificeres personale på alle Thisted kommunes plejecentre til at bruge sang aktivt i deres omsorgsarbejde

Forankring

- Kan foregå via integrering i uddannelser/praksis. Fx ift pædagoguddannelsen, SOSU-uddannelsen m.fl. Praksis: Morgensang i skolen – initiativet.
- Eller (mere realistisk, og relevant i kommunalt regi) som fast, løbende opkvalificering af samlede faggrupper.
- Dette kræver politisk involvering/prioritering og bred implementering, hvis det skal være strukturelt bæredygtigt. Alle skal ikke kunne lige meget, men det kræver en bred påvirkning af den faglige kultur/fastholdelse af kompetencer.
- Eksempler: Sangglad i Vallensbæk, Sangglad Senior i Thisted.
- Nemmest, hvis det understøttes af et forvaltningsmæssigt samarbejde – fx samarbejde mellem kulturforvaltning og skole/ældre/dagtilbud/sundhed. Eksempel: Sundhedskor i Furesø. Pt. dog mere undtagelsen end reglen;-)

Tak for ordet ☺

'Fredag aften i klubben' som strukturel indsats i ungeindsatsen

v. Thit Høngsmark Grinderslev,
Udviklingskonsulent, Ungdomsringen

'Fredag aften i klubben'

Et eksempel på en strukturel indsats i unges fritidsliv

UNGDOMSRINGEN – FORENING FOR KLUBBER OG UNGDOMSSKOLER

HVEM ER VI?

- ❖ Stiftet i 1942
- ❖ 720 fritids- og ungdomsklubber og ungdomsskoler
- ❖ 120.000 børn og unge (10-18 år)
- ❖ Vi har mindst ét medlem (klub/ungdomsskole) i 97 ud af 98 kommuner, samt Grønland, Færøerne og Sydslesvig

Politiske Mål 2024

Vi arbejder for at sikre gode fritidstilbud til alle børn og unge. Her er vores fem politiske mål.

1

Børn og ungepolitik i alle kommuner

Alle kommuner skal have en børn og ungepolitik, der peger ind i det institutionaliserede fritidsområde med klare mål og ressourcer.

2

Reel adgang til fritidstilbud

Alle børn og unge skal have reel adgang til et pædagogisk fritids- og klubtilbud med fokus på fællesskaber og social kompetenceudvikling.

3

Demokratisk indflydelse

Kommunerne skal understøtte unges mulighed for reel demokratisk indflydelse og deltagelse gennem ungeråd i alle kommuner.

4

Styrket pædagogisk fokus

Det fritids- og ungdomspædagogiske fokus skal styrkes på pædagoguddannelsens specialisering.

5

Fælles formålsbeskrivelse

Ungdomsringens formålsbeskrivelse skal indarbejdes i alle lovgivninger om fritids- og klubtilbud.

Hvad laver vi?

- ❖ Aktiviteter for børn og unge på tværs af klubber
 - ❖ 80 aktiviteter årligt
- ❖ Kompetenceudvikling for pædagoger og ansatte i klubber og ungdomsskoler
 - ❖ Webinarer, kurser, workshops, konferencer, udviklingsforløb, netværk
- ❖ Politisk interessevaretagelse
 - ❖ Interne bestyrelser
 - ❖ Politisk dialog, netværk
 - ❖ Medier, SoMe

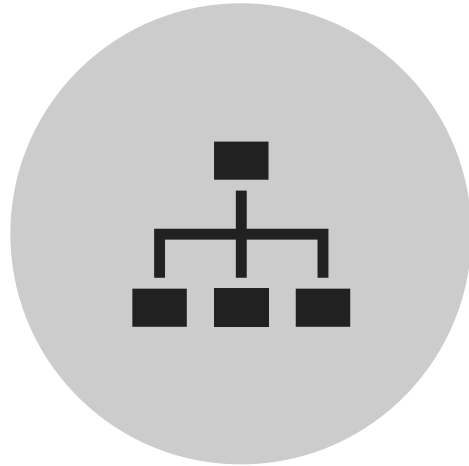

DE STORE PROJEKTER

- ❖ FREDAG AFTEN I KLUBBEN: 2024 – 2026, Alternative aktiviteter til weekendens ungdomsfester
- ❖ FÆLLES LOKAL KULTURÆNDRING FOR UNGE OG ALKOHOL I FRITIDSLIVET: 2025-2028, på tværs af kommunale tilbud og foreningsliv i samarbejde med DGI
- ❖ SAMMEN OM TRIVSEL I KLUBBEN: 2025-2028, ABC for mental trivsel i klubben

Fredag aften i klubben

ER ET 3-ÅRIGT PROJEKT
UDVIKLET AF OG FORANKRET I
UNGDOMSRINGEN (2024-2026)

PROJEKTET ER FINANSIERET
AF SUNDHEDSSTYRELSEN

Projektets vision

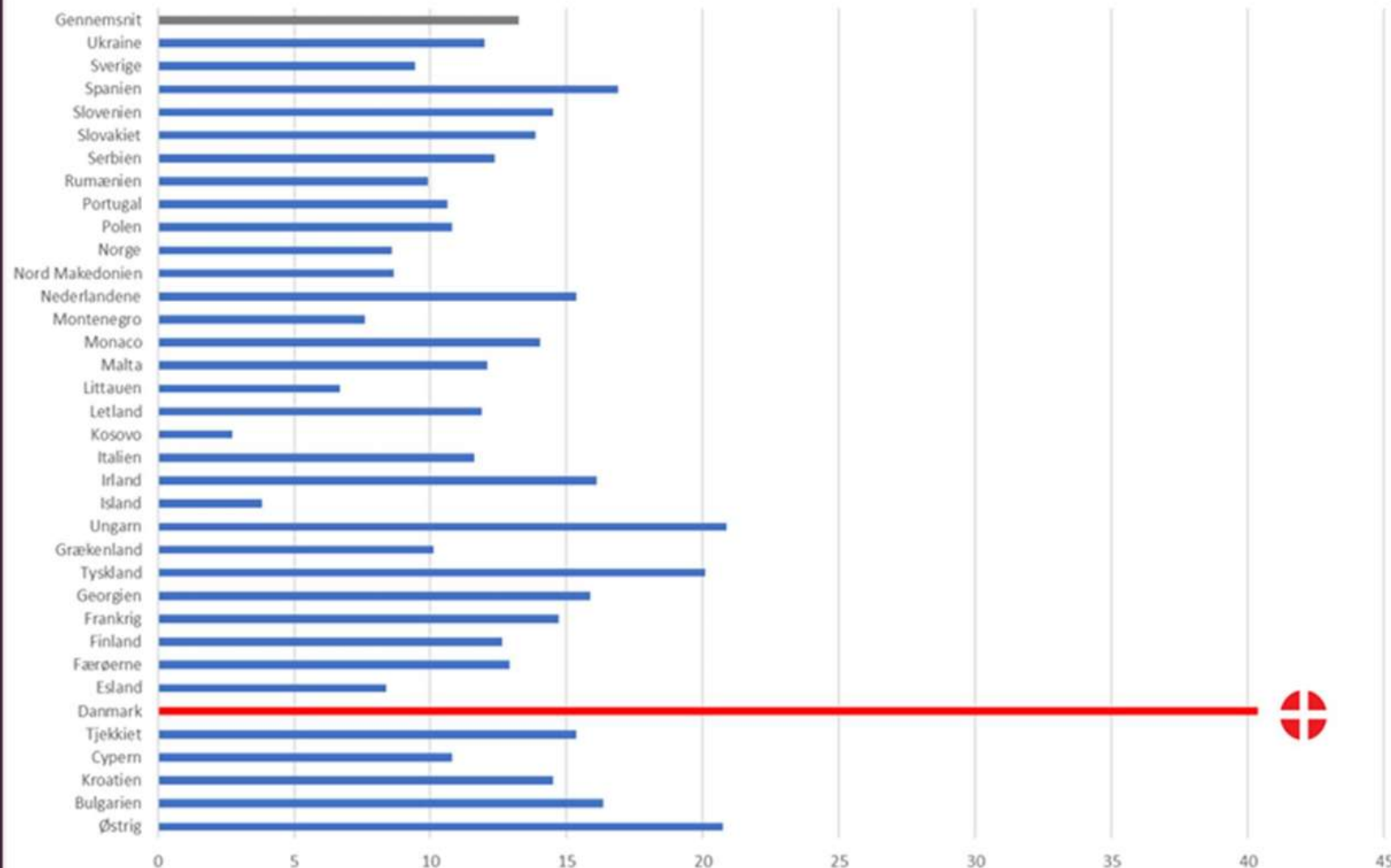
Vi vil gerne vise, at vi med de rigtige tilbud kan få unge i alderen 12-18 år til at vælge aktiviteter og fællesskaber i klubben eller ungdomsskolen fredag aften frem for fællesskaber, der baserer sig på alkohol.

Som følge heraf håber vi at kunne påvirke danske unges alkoholkultur i en positiv retning.

15-16-årige: Så mange har været fulde de seneste 30 dage

Diagrammet viser andelen af de unge 15-16 årige på tværs af lande, der har været beruset de sidste 30 dage (ESPAD 2019).

Er der ikke masser af tilbud til unge i Danmark?

*Vi cykler sådan
lidt rundt i
området*

*Vi mødes mest i
parken. Der er
nogle bænke*

*Nu er Spar begyndt at lukke
tidligere, så nu har vi ikke
rigtig et sted at mødes*

*Vi holder mest til
henne ved
børnehavens
legeplads eller
oppe ved skolen*

*Nogle gange mødes vi
ved Føtex og hvis der ikke
er andre der, går vi måske
ned til Netto*

*Nogle gange sidder vi
oppe ved rampen eller
også går vi ned til
sportspladsen*

Mål for ”Fredag aften i klubben”

Målet er at udvikle og afprøve sjove og meningsfulde alkoholfrie aktiviteter for unge fredag (eller lørdag) aften i klubber og ungdomsskoler. Med udgangspunkt i de unges egne ideer og ønsker og gerne i samarbejde med lokalområde, forældre m.fl.

200-250 Fredag aften-arrangementer fordelt over 20 kommuner i løbet af projektperioden.

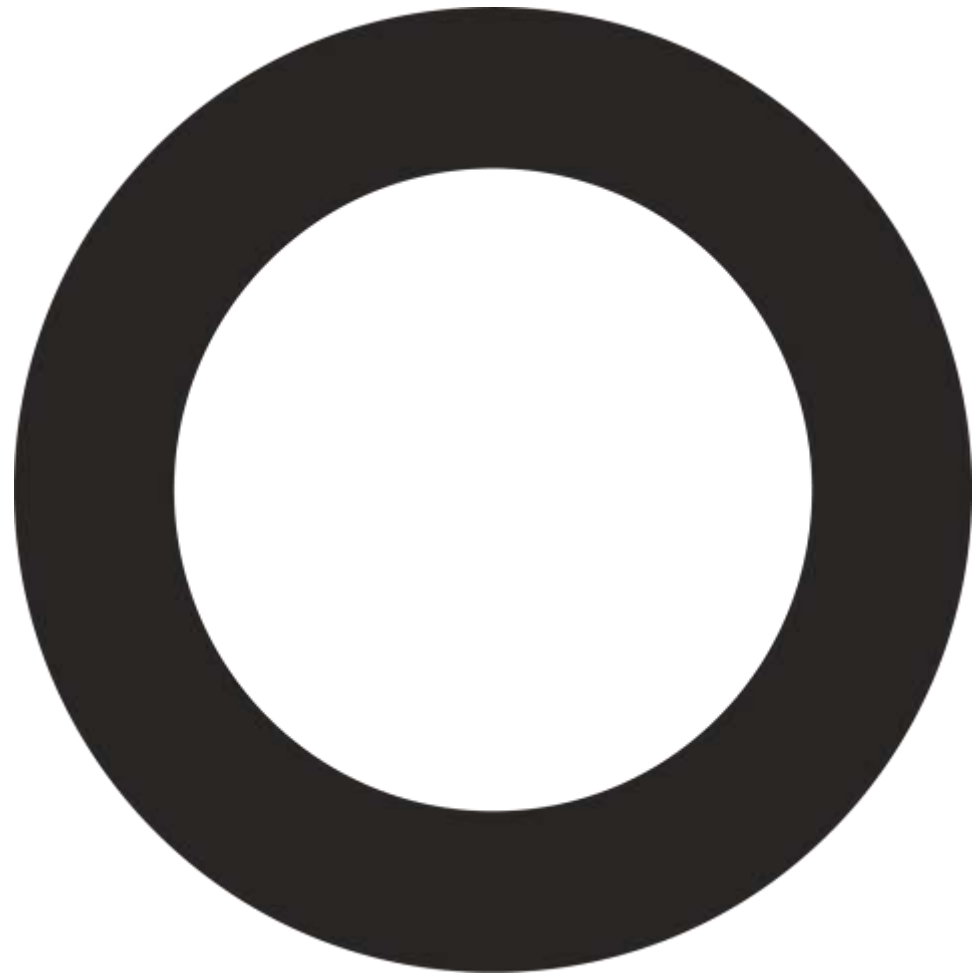
Målet er også at indsamle og formidle erfaringer og viden fra projektet til gavn for andre.

Status i projektet

- Der er afholdt ca, 150 arrangementer indtil nu med mellem 10 og 450 deltagere
- Der afholdes fortsat arrangementer gennem resten af 2026. Mange deltagere forventer at fortsætte, når projektet slutter
- Følg med og se mere her: [Fredag aften i klubben – Ungdomsringen 2.0](#)

Spørgsmål

Drøftelse: *Hvordan kan I styrke indsatsen omkring strukturel forebyggelse i egen kommune?*

- Gå sammen, minimum 2-3 deltagere og nedskriv (med kommunenavne):
 - *Hvilke 2-3 strukturelle tiltag opleves mest relevante at arbejde med i din kommune?*
- Drøft i gruppen:
 - *Hvad er jeres erfaringer for at lykkedes fx hvem må inddrages, hvad er først skridt? Hvad er I blevet inspireret af i dag?*
 - *Særlige opmærksomhedspunkter - Hvad kan fremme og hæmme processer omkring strukturel forebyggelse?*

Har I et forebyggelsesinitiativ, der gør en forskel? Indstil det til KL's Forebyggelsespris 2026

Temaet sætter fokus på kultur-, idræts- og fritidsinitiativer, der sigter mod at favne alle unge under 25 år, og hvor kommunen samarbejder med civilsamfundet om at inkludere unge, der ikke trives eller oplever at være sat udenfor fællesskabet.

Vinderen af prisen kåres på KL's Social- og Sundhedspolitiske Forum i maj 2026. Frist for indstillinger er den 16. marts 2026.

Læs mere og indstil din kommunes indsats via QR-koden

KL

KL

Vil du vide mere om Fælles om lokal Sundhed?

KL og BL har etableret et tværsektorielt partnerskab, som arbejder med at styrke de nære forebyggelses- og sundhedsindsatser ved at binde fysiske rammer, sundhed og civilsamfund sammen.

Partnerskabet:

- Samler 140 kommuner, boligorganisationer, regioner, civilsamfundsaktører og vidensinstitutioner
- Deler viden gennem partnermøder, webinarer og nyhedsbrev
- Understøtter udvikling gennem netværkets tværfaglige forskerforum, og fondssamarbejder
- Påvirker rammevilkår gennem udspil, debat og dialog med de politiske niveauer

Den borgernær sundhed og behandling

Invitation til Sund By Ledernetværket 2026

Velfærdslandskabet tager nye former og store reformer ændrer spillet. Opgaver og ansvar flytter sig, og nye rammer, samarbejdsformer og vilkår er på vej.

I ledernetværket er vi derfor optaget af de greb, der sikrer dig en fortsat opbakning i dit ledelsesrum og i din organisation – og ser ind i den kultur, der rammesætter arbejdet med nye samarbejdsformer og mellem nye aktører.

Ledernetværket faciliteres af Michael Nørager, ph.d. og lektor i innovation og forandringsledelse på Århus Universitet.

Mødedage:

Den 14. april kl. 10-19 på Kulturhotellet i Herning

Den 1. - 2. september på Hotel Hesselet i Nyborg

Den 2. november kl. 10-19 på KLUB i København

Tak for i dag

Kontakt:

Center for Forebyggelse i praksis (CFP):

Lisbeth Holm Olsen, Chefkonsulent: llo@kl.dk,
læs mere her:

[Center for Forebyggelse i praksis](#)

SBN: Ditte Kirkegaard Madsen, Chefkonsulent:
dikm@sundbynetvaerket.dk og Charlotte
Iisager Petersen, Sekretariatschef:
cip@sundbynetvaerket.dk